

Nihče razen Italije ni poklican za sodnika v abesinskem vprašanju! (Mussolini.)

Mesečna naročnina
20 Din, za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček, račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

V mreži paktov
Sodelovanje Francije z Rusijo
Italija — Abesinija
Maribor s senčne strani
Cesta Peščenik—Krka
Srebrni blok se maje, zlato se utrjuje

Št. 25

Izhaja dnevno razen ponedeljka in dneva po prazniku

V Ljubljani v četrtek, dne 16. maja 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

V mreži paktov...

Tako je romunski zunanji minister Titulescu na večerji, ki jo je priredil na čast francoskemu ministru Boncourju v Bukarešti označil trenutno politično stanje v Evropi.

Evropa se zvija v bolečinah. In v tem svojem bolezenskem stanju išče leka, ki naj bi ji bolečine vsaj utesil, če ne že ozdravil. V resnici: njeno bolešno stanje ni samo akutna zaostritev nenadne, a prehodne obolenosti; njena bol je kronična. Kot jetični bolnik, ki ve, da so mu ure štete, pa z zadnjimi napori vendar še išče solnce, zdravlja, tako si tudi Evropa želi svojega zdravlja — miru... Pri sto in sto zdravnikih je samo v povojnem času že potrkala na vrata in — zlomljena, strta — pričakovala rešilnega recepta. Zmrevarili so v letih vojne njeno skrušeno telo in jo — pohabljenko! — poslali v sanatorij ob Lemanskem jezeru v Švici. Zdravniki-specialisti so se ob njeni postelji s skrbjo sestajali od časa do časa na posvete, da znajdejo čarobni lek, ki bi ji vlil novih sil v obnemoglo telo. Ženevski sanatorij ji s svojim velikim receptom, ki mu po domače pravijo pakt Društva narodov, ni prinesel zboljšanja. Zdaj v tem, zdaj v onem sklepu so se pojavljale še vedno težke bolečine. Dajali so ji tedaj umetne injekcije z različnimi recepti — novimi pakti, ki naj bi v skoro poapnjenih žilah onemogle starke spet spravili v cirkulacijo zastalo kri in starko — pomladili... Njen korak naj bi bil spet prožen, elastičen in v novo življenje obrnjen.

V velikem ženevskem sanatoriju, kjer je prostora za vse njene sestre (Azijo, Ameriko, Afriko in Avstralijo) je ostala skoro sama, osamljena, prepuščena sama sebi. Ne, pač: ostali so zdravniki, ki so nalik čarovniškim mazemcem kuhali zdravilne čaje — zmes vseh mogočih paktov; o nenapadanju, o definiciji napadalec, o medsebojni pomoči, o avtomatični podpori, o nevmešavanju; zdaj na regionalni, zdaj na kolektivni podlagi: zdaj so poskušali s splošnim zdravljenjem, zdaj spet z zdravljenjem posameznih udov. Zdaj na roko, zdaj na lice, prsa, vrat in zdaj na nogo so ji stavili vedno nove in nove obliže, da se sami niso več spoznali. Evropo so obdali z — mrežo paktov...

In zdaj iščejo zveze med obliži. Na glavnem obližu, ki je pakt Društva narodov, se je tekom let nabralo na tisoče večjih in manjših obližev: dvostranski (bilateralni), mnogostranski (plurilateralni) in skupni (kolektivni) pakti. In spet nove in nove plasti paktov so pokrile zmučeno telo Evrope... Morda samo zato, da bi ne videli notranjega razpadanja tega razbolelega telesa. Ali pa je samo volja dobra, a meso je slabo, zelo slabo?

Sicer pa, kdo sploh še vidi skozi te težke plasti obližev — telo Evrope? Kateri zdravnik je sploh v stanu spoznati, kje Evropa — čevlji žuli? Le od časa do časa akutna bolečina obrne pozornost zdravnikov-diplomatom na določeno mesto, kjer se zdi, da je pritisk najhujši.

Tako je bilo n. pr. pred tedni z — »nemško nevarnostjo«. Morda prav v križu Evrope je kljukasti krki povzročil težke bolečine ubogi, trudni starih. In kakor ima vsaka bolečina na določenem delu telesa svoj bolesten odmev tudi drugod, tako je bilo tudi to pot. Z bolečine v križu je vzrasla nova bol — »avstrijsko vprašanje«...

Kirurzi-diplomati so čez noč postavljeni pred nov vprašaj, in to še preden so utegnili analizirati prvi bolešni pojav. Zbežano se zdaj love za novimi recepti. Trenutno najnovejši recept je — podonavska konferenca. Ta naj reši vse probleme, ta naj Evropi — vsaj v srednjem delu njene telesa — povrne zdravje, mir... In kaj so si gospodje kirurzi za to lokalno sanacijo spet izmislili? Obliže, spet in samo obliže — niz paktov na regionalni podlagi, ki naj jih diplomacija mojstrsko zlepi na že tako in tako predebelo plast zapršenih aktov, ki nehijsko obdajajo telo Evrope. Ta pa potrebuje samo zraka, svežega in čistega zraka miru...

V Rimu, tako se glase poročila, pripravljajo zdaj nad 80 obližev. Le poslušajte: skupni (plurilateralni) pakt vseh osmih zainteresiranih držav (Italije, Avstrije in

Lavalovo bivanje v Moskvi

Razgovori v Moskvi so se vršili v duhu najpristrčnejšega sodelovanja

Laval zadovoljen: „Našel sem družbo pravih prijateljev“ — Presenečeni francoski novinarji

Včeraj je razgovor trajal dve uri

Pariz, 15. maja. Havas poroča iz Moskve: Laval je včeraj imel sestanek s Stalinom. — Sestanek je trajal dve uri. Na francoski strani sta se ga udeležila generalni tajnik zunanje ministrstva Léger in poslanik v Moskvi Alphand, s sovjetske strani pa gg. Molotov, Litvinov in pariški sovjetski poslanik Potemkin.

Po sestanku se je vršilo kosilo, ki se ga je udeležil tudi Stalin. To je bilo prvič, da je Stalin prišel na kosilo, prirejeno na čast tujega ministra.

Po kosilu je Laval izjavil posebnemu dopisniku Havasa:

Na sestanku med Stalinom in menoj je vladala resnična intimnost. — Kosilo je bilo družba pravih prijateljev. Razpravljali smo o vseh diplomatskih problemih, v duhu najpristrčnejšega sodelovanja. Skupni komunike izide jutri.

Laval na ogledu

Moskva, 15. maja. AA: Laval je po razgovoru s sovjetskimi voditelji pregledal tovarno »Stalin«, ki jo smatrajo za najmodernejšo v Sovjetski Rusiji.

Razgovor s Stalinom

Današnji francoski listi smatrajo, da je bil včerajšnji dolgi razgovor med Lavalom in Stalinom velikega pomena in da pomeni končno potrdilo francosko-sovjetskega sporazuma. Po mnenju listov bo zdaj hipoma prenehala komunistična propaganda v Franciji.

»Ouvres« priobčuje članek, v katerem pravi, da pomeni dan, ki ga je prebil francoski zunanji minister v Kremli, krono francosko-sovjetskega sporazuma. Laval in Stalin sta bila mnenja, da predstavlja francosko-sovjetski sporazum pravo zvezo, čeprav v novi, povojni obli-

ki. Vrh tega je treba smatrati sestanek med Lavalom in Stalinom za prvo ugodno posledico tega pakta, ki kaže svoje dobre strani že sedaj.

Poljsko vprašanje v ospredju

»Petit parisien« poroča, da je med včerajšnjim razgovorom igralo poljsko vprašanje veliko vlogo. Vrh tega so mnogi govorili tudi o stališču baltičskih držav. Nato so razpravljali o pogojih, s katerimi bi mogla Nemčija pristopiti k vzhodnemu paktu. Pakt bi morali v tem primeru izpremeniti. List naglašja kot najvažnejši izsledek včerajšnjega sestanka, da je Stalin sprejel francoske zahteve glede komunistične propagande v Franciji, ki jo morajo z ruske strani takoj ustaviti. Sovjetska Rusija je sklenila nabaviti iz Francije večji del gradiva, ki ga potrebuje za svojo novo petletko.

Optimizem glede razgovorov z Nemčijo

Pariz, 15. maja. AA. Današnja »Republique« smatra, da so včerajšnji razgovori v Moskvi močno zboljšali izglede za ponovno pogajanja z Nemčijo o vzhodnem paktu. Osamljena Francija, pravi list, ne bi imela pri obnovi razgovorov z Berlinom mnogo izgledov na uspeh. S sovjetsko Rusijo vred pa bi se lahko odlično obnesli.

Nocoj odpotuje Laval iz Moskve

Pariz, 15. maja. Havas poroča iz Moskve, da odpotuje zunanji minister Laval nocoj ob 22.45.

Presenečeni francoski novinarji...

Pariz, 15. maja. AA. Francoski novinarji, ki so v spremstvu g. Lavala, pošiljajo iz Moskve obširna poročila o obisku francoskega zunanjega ministra g. Lavala v sovjetski pre-

Razkol v avstrijski vladi?

Protirežimska manifestacija ministra Reitherja

London, 15. maja. W. V. tukajšnjih političnih krogih so vzbudile veliko presenečenje besede, ki jih je spregovoril avstrijski poljedelski minister Reither na banketu, prirejenem na Dunaju v čast zastopnikov angleško-ameriškega časopisa. V svojem govoru je minister Reither ostro napadel kanclerja Schuschnigga in Starhemberga, češ da sta postala največja reakcionarja in da sta popolnoma skvarila ozračje v »patriotski fronti«. Če ne bo patriotska fronta, tako je rekel minister, takoj spremenila svojega kurza, se kmetje in delavci zanj ne bodo zmenili več.

Minister je napovedal novo gibanje nezadovoljnih kmetov in delavcev, ki se bodo združili v enotno fronto proti vladajoči klikli.

Madjarske, Češkoslovaške, Romunije in Jugoslavije ter Poljske in — zakaj ne? — Nemčije) o garanciji avstrijske neodvisnosti. Na ta osnovni obliž naj posamezne države nalepijo še obliže posebnih dvostranskih (bilateralnih) paktov o nevmešavanju, ki naj jim, če se jim zdi umestno, dodajo še dodatne dvostranske pakte o medsebojni pomoči. Ste razumeli? Okrog 30 novih paktov samo v Srednji Evropi... Da, sistem evropske varnosti je zares zamotan! Ali se vam ne zdi, da tukaj nekaj ni v redu? In ali se vam ne zdi, da ni v redu samo zato, ker vlada popolna anarhija v evropskih udih, ki ne najdejo več svojega pravega mesta na telesu Evrope? Le

Pri tej značilni protirežimski manifestaciji, ki je toliko pomembnejša, ker izhaja iz iniciative samega ministra poljedelstva v sedanji vladi, je bil navzoč tudi bivši vođa demokratov Kunschak, ki mu je, kakor znano, Starhemberg prepovedal govoriti. Minister Reither mu je ostentativno ponudil roko in je pri tem izjavil: »Mi vas bomo v kratkem rešili nagobčenika, kajti mi bomo zmagali!«

List »Evening Standard«, ki komentira te karakteristične izpade poljedelskega ministra proti Schuschniggu in Starhembergu, pripominja, da je treba to nepričakovano protirežimsko manifestacijo pred tujimi novinarji vzeti zelo resno. Verjetno je, pravi list, da je razkol v sedanji avstrijski vladi že tako močan, da se lahko pričakuje vsak hip Schuschnigov padec.

poglejte: noga bi rada visela povsod drugod, samo tam ne, kjer ji je po navadi določeno... (V diplomaciji pravijo temu bolj po domače — »iskanje interesnih sfer«.) In potem govore o »paktu o nevmešavanju«, ko pa je že sam tak pakt — tipično vmešavanje v »interese sfer« drugih!

In nekateri čarodejni kirurzi povrh še doslednosti ne poznajo... Kar je n. pr. v Afriki »nevmešavanje« — to je v Evropi standardiziran tip vmešavanja.

Evropa je — označba je duhovita — zares v mreži paktov... Novi pakti naj prinesejo odresitni balzam. Toda — ali ne bodo mesto tega Evrope samo... balzamirali?

stolnici. Velik vtis je na francoske novinarje napravil razvoj Moskve, njeni nebotičniki in razkošna podzemeljska železnica, katere postaja, pravijo francoski novinarji, se dade primerjati z najrazkošnejšimi dvoranami. Novinarji so polni presenečenja in občudovanja razkošnosti, ki so jo videli na snočnem plesu, prirejenem na čast francoskim gostom. Narodni komisarji so prišli na ples v brezhibnih frakih, generali pa v srebrnih uniformah. Zato sta pa bila znani sovjetski novinar Radek v sivi potniški obleki, znani marksist Buharin pa v vsakdanji narodni noši. Litvinov je odlično plesal z gospo italijanskega poslanika. Šef sovjetskega protokola je dal opolnoči znamenje za odhod v obednico. Tam so večerjali v posodah velikih knežev.

Cepprav poročila priznavajo, da ni videti več tiste bede, ki je vladala v Rusiji še pred petimi leti, francoski novinarji vendarle poudarjajo, da je povprečni življenjski standard ruskega delavca še daleč pod standardom njegovih zapadnih tovarišev. Sovjetskim voditeljem je po trditvah francoskih novinarjev mnogo do tega, da svojim gostom pokažejo svojo vojaško moč in discipliniranost svoje vojske.

In res se je moskovskim gospodarjem posrečilo kar očarati francoske novinarje, tako da se »Journal des Debats« zares že srda nad tem. Ta list je znan po tem, da se navdušuje preveč za sodelovanje s Sovjeti; zdaj pa izraza nado, da se g. Pierre Laval, ki ni — tako pravi »Journal des Debats« — prav nič podoben Katarini Veliki, čeprav ga po Moskvi vodi Potemkin, ne bo dal preslepti od moskovske režije, temveč da bo ohranil svoj zdravi evropski razum.

Senzacionalna Marconijeva iznajdba

London, 15. maja. AA. Današnji »Daily Mail« priobčuje poročilo svojega rimskega dopisnika, da je včeraj Mussolini v spremstvu državnega podtajnika v ministrstvu vojske in večje skupine vojaških inženjerjev prisostvoval nekim novim in važnim poskusom senatorja Marconija. Dopisnik poudarja, da so se med Marconijevimi poskusi avtomobili, avtobusi in motocikli na cesti med Rimom in Ostijo iznenada ustavili in da šoferji niso mogli pognati motorjev in dognati napake. V zvezi s tem krožijo po Rimu senzacionalne vesti o pomenu iznajdbe, ki jo je senator Marconi včeraj pokazal Mussoliniju. Trde, da je Marconi sestavil napravo, ki lahko brezžično na določeno razdaljo ustavi avtomobilsko, letalsko in ladijsko motorje.

Konec obsednega stanja na Grškem

Atene, 15. maja. b. Grška vlada je odpravila obsedno stanje, obenem se pa ukinja tudi časopisna cenzura, ki je bila dosedaj zelo stroga. To je napravila, da pomiri opozicijo. Kakor smo doznali, je prestavila vlada rok za parlamentarne volitve zopet za teden dni, tako da bodo volitve 16. junija.

Avstrijska vlada demantira vest o regenstvu...

Beograd, 14. maja. AA. Poslaništvo avstrijske republike nas je zaprosilo za tole objavo: Del jugoslovanskega tiska je prinesel vest iz Bukarešte, da se je sestanek Balkanske zveze podaljšal glede na nekatera poročila političnega značaja, ki so prišla iz tujine, med drugim zaradi poročila, da obstoji namen za uvedbo regenstva letošnjo jesen v Avstriji. Avstrijsko poslaništvo obvešča, da je ta poslednja vest, ki se je v ostalem že večkrat pojavila v določenih presledkih popolnoma neutemeljena in da se za njo skriva le poskus nekih političnih krogov, da bi glede na skorajšnje konferenco v Rimu, ovirali potek razgovorov o podonavskem paktu.

Beograd, 15. maja. b. Na dan 18. maja ob 11. uri bo v tukajšnji katoliški cerkvi Kristusa Kralja žalni rekviem za pokojnim poljskim maršalom Pilsudskim.

Pilsudski na mrtvaškem odru

Na Belvederskem gradu

Varšava, 15. maja. Pat poroča: Truplo maršala Pilsudskega počiva v veliki dvorani Belvederskega gradu, izpremenjeni v posmrtno kapelo. Maršal je obložen v maršalsko uniformo z veliko lentu reda »Virtuti militaria«. Katafalk je pokrit z rdečkasto zastavo, na kateri se nahaja beli orel. Na manjšem katafalku počiva srce pokojnega maršala. — Zraven njega so položili maršalovo sabljo in legionarske čepice iz svetovne vojne. V prekrizanih maršalovih rokah se nahaja znamenita podoba čudodelne Device Ostrabramske pri Vilnu, ki jo je pokojnik posebno častil. Nad katafalkom se vijajo tri zgodovinske poljske zastave, v črno zavite, in sicer ena iz dobe nastajanja leta 1831., druga iz druge nastajanja leta 1863., tretja pa je zastava poljskih legijonarjev iz leta 1914.

V Belvederskem gradu prihajajo neprestano delegacije vseh vojaških enot in pozdravljajo poslednjič svojega vrhovnega poveljnika.

Podrobnosti o bolezni

Varšava, 15. maja. Pat poroča: O bolezni in zadnjih urah maršala Pilsudskega so se zvedele tele podrobnosti:

Med velikim tednom se je zdravstveno stanje maršala Pilsudskega nepričakovano poslabšalo. Navzlic temu in proti vsem nasvetom zdravnikov pa se maršal ni hotel odpovedati svojim vsakdanjim navadam in je odklonil vsakršno zdravljenje. Tako se ni hotel odpovedati čaju in kavi, čeprav so mu zdravniki oboje odsvetovali. Pred velikonočnimi prazniki so z Dunaja poklicali strokovnjaka svetovnega slovesa prof. dr. Wenkebacha, ki je ugotovil rak v želodcu in jetrih. Šele zdaj se je maršal udal prošnjam svojih sorodnikov in sprejel dijete. Med tem pa se je

njegovo stanje naglo poslabšalo. Prejšnji teden so vnovič pozvali brzojavno z Dunaja prof. dr. Wenkebacha. V Varšavo ga je pripeljal znani poljski letalec in zmagovalec krožnega poleta po Evropi stotnik Bajan. Po ponovnem pregledu bolnika je prof. Wenkebach takoj izjavil, da za maršala ni več rešitve, da pa upa odložiti katastrofo za nekaj časa zaradi izredno močnega organizma pokojnega maršala. V nedeljo zjutraj so maršalovi zdravniki ugotovili izliv krvi iz tura v želodcu. Takoj so poklicali vojaškega duhovnika Zadišlava Korniloviča, ki je dal maršalu zadnja tolažila. Ko je Kornilović stopil v bolnišnico s sobo z monstranco, so prisotni generali, ki so bili zbrani okrog maršalove bolniške postelje v njegovih zadnjih urah, poklekli na kolena. Po končanem obredu so poklicali v sobo maršalovi hčerki, ki sta ostali kraj svojega očeta zadnje ure.

Varšava, 15. maja. AA. Predsednik republike Moscicki je prejel brzojavne soizpiske od poglavarjev malene vseh držav na svetu.

Romunsko vojsko bodo pri pogrebu maršala Pilsudskega zastopali maršal Presan, vojni minister Angelesco in general Dimitresco. Pogreba se udeležijo tudi četa 16. pehotnega polka, ki ji je bil pokojni Pilsudski častni poveljnik.

Pogreb bo v soboto

Varšava, 15. maja. Pat poroča: Po neuradnem poročilu bo svečana služba božja za pokojnim maršalom Pilsudskim v Varšavi v petek, svečani pogreb pa bo v Krakovu v soboto. Iz varšavske katedrale, kjer bodo razstavljeni posmrtni ostanke velikega državnika in vojaka, bo sprevod krenil na mokotovski polje, kjer je pokojnik vršil pregled vojske in kjer bodo čete varšavske garnizije in odposlanstva vseh poljskih polkov izkazala svojo vrhovnemu poveljniku zadnje časti.

Italija — Abesinija

Angleška in francoska diplomacija na delu

Pariz, 15. maja. Havas poroča iz Londona: V tukajšnjih dobro poučenih krogih trdijo, da je stopila angleška vlada diplomatskim putem v stike s francosko in italijansko vlado. Ta izmenjava misli naj olajša napete odnose med Italijo in Abesinijo. Razen tega gre za zasedanje sveta Društva narodov, ki naj izreče svojo besedo o pritožbi abesinske vlade. Angleška vlada je zala, da bi komisija, ki naj uredi vprašanje incidentov pri Uauali, čimprej pričela svoje delo. Verjetno je, da bo velika Britanija posredovala v Addis-Abebi in svetovala abesinski vladi zmernost.

Pred prekinitvijo odnosov

London, 15. maja. AA. »Evening Standard« poroča iz Addis-Abebe, da je prebivalstvo Abesinije sila razburjeno. Uradni krogi smatrajo, da je stanje zelo kritično. Vse smatrajo, da bodo diplomatski odnosi med Italijo in Abesinijo prekinjeni. Tujci, ki živijo v Abesiniji, se boje maščevanja domačinov.

Mussolinijev govor

Današnji italijanski listi prinašajo na prvem mestu in pod velikimi naslovi čez celo stran »kategorične izjave Duceja v senatu o položaju v Vzhodni Afriki«. Listi posebno podčrtavajo samozavestno Mussolinijevo izjavo, da ne more biti nihče, razen Italije, sodnik v tej kočljivi zadevi. Prav tako je debelo natisnjen demanti o francosko-angleškem koraku v Rimu. Zanimivo pa je, da vsi listi vendarle čisto pri kraju in v drobnem tisku javljajo iz Londona vest, da je bil včeraj italijanski poslanik Grandi ponovno pri angleškem zunanjem ministru Simonu. O vsebini razgovorov namenoma ne poročajo, češ, da vlada gleda teh v angleških diplomatskih krogih velika rezerviranost. Res pa je, da je o teh razgovorih že obširno pisalo londonsko časopisje in ni več prav nobena tajnost, o čem sta se državnik pogovarjala.

Lesson

Takoj za Mussolinijevim govorom je včeraj v senatu predložil daljši referat o sporu z Abesinijo drž. podtajnik v kolonialnem ministristvu Lessona, ki je v svojem dolgem govoru dokazoval, da pomenja Abesinija stalno nevarnost za sosedna ozemlja, v prvi vrsti pa za Italijo in njene kolonije.

Po Lessonovem govoru je senat odobril proračun kolonialnega ministristva brez diskusije.

Nemški komentar

Berlin, 15. maja. W. Današnja »Kölnische Zeitung« komentira včerajšnji ostri članek rimskega lista »Giornali d'Italia«, v katerem ta list z indignacijo zavrača možnost angleško-francoske demarše v Rimu. Nemški list pravi, da je za Italijo, ki jo afriška ekspedicija stane že ogromne milijone, nastalo sprčo negotovanja v Lon-

Berlin, 15. maja. W. Najprej za 15., a potem za 17. t. m. napovedani Hitlerjev govor o zunanjih politiki Nemčije bo vodja Rajha verjetno imel šele po pogrebu poljskega maršala Pilsudskega.

London, 15. maja. W. Vsi angleški listi objavljajo vesti o imenovanju italijanskih zastopnikov v pravno komisijo o italijansko-abesinskem sporu. Pričujejo imenovanje abesinskih zastopnikov.

Berlin, 15. maja. W. Avstrijski emigrant baron Bressendorf se je na zelo sumljiv način utopil v bližini mesta. Čoln, v katerem se je vozil z neko gospo, se je nenadoma preobrnil. Sodijo, da je preokret čolna zakrivila gospa v njegovi družbi in da gre za akt političnega maščevanja.

Novi odmevi naših volitev v tujini

Vsi zdravi elementi so glasovali za Jevtičev list

List »Europeen« priobčuje članek o velikih zmagi predsednika jugoslovanske vlade Jevtiča pri volitvah in pravi: »Jevtič se je pojavil pri volitvah s programom ustvarjanja. Predsedniku jugoslovanske vlade so dobro znane potrebe jugoslovanskega naroda. Jevtič je opetovano poudaril v svojih govorih, da želi njegova vlada z enako vztrajnostjo kakor doslej delati v korist raznih reform, ki so potrebne državi zaradi okrepitve njenega notranjega reda in za zavarovanje njenega zunanjega mira. — Vsi zdravi elementi jugoslovanskega naroda so glasovali za Jevtičev list, ki je pomenila politiko stabilnosti, edinstva in nacionalne stvarnosti. Jevtičeva politika je z eno besedo politika, ki se opraviča tesnih pogledov, da bi mogla rešiti z uspehom velika dnevna vprašanja. Jevtičeva zmaga je obenem povišanje politike blagopokojnega kralja Aleksandra. S to zmago je jugoslovanski narod potrdil svoje nacionalno edinstvo in nedotakljivo načelo svoje enotne in nedeljive države. Opiraje se na ustvarjajočo skupščinsko večino bo lahko zdaj Jevtič z zaupanjem in z znano energijo izvedel napovedane reforme.«

Volilci so glasovali popolnoma svobodno

»Tribune de Genève«, znani švicarski list, prinaša članek izpod peresa Bouchéja. Članek pravi med drugim: »Čuteč, da je smrtno zadet, in vedoč, da so s tem, ko so njega zadeli, merili na njegovo državo, se je kralj Aleksander obrnil k svojemu zunanjemu ministru, ki je bil njegov zaupnik in veren sodavec celo vrsto let, in mu rekel te edine besede: Čuvajte Jugoslavijo! Ko je izgovoril ta edinstveni stavek, ki vsebuje veliko delo njegovega življenja in pomeni njegovo politično oporoko, je kralj izdihnil. Ko se je razburjenje, nastalo zaradi gnusnega atentata, v državi malo poglobilo, je g. Bogoljub Jevtič, ki ga je namestništvo postavilo na čelo vlade, poznal samo en cilj: izvedbo te izvršene misli velikega kralja. Volitve so mu omogočile, da to tudi izvede. Številke dokazujejo, da so volilci glasovali popolnoma svobodno. Vlada je dobila 62 odstotkov, »združena opozicija« pa 35 odstotkov. V herojski borbi, ki jo vodi, da uresniči plemenito misel kralja Aleksandra, izvajajoč miroljubni realizem, čigar glavne obsebe določa v zvezi z zavetniki in Malo antanto ter Balkansko zvezo, more g. Jevtič s svojimi tovariši računati na kompaktno parlamentarno večino. Ta manifestacija je tem važnejša, ker ima Jugoslavija v najkrajšem času zavzeti svoje stališče v več vprašanjih, ki so življenjskega interesa za njeno zunanjo varnost in za razmere v Evropi in na Balkanu.«

Vsaka politična skupina je mogla postaviti svoje kandidate

List »Ere Nouvelle« objavlja članek o jugoslovanskih volitvah, v katerem pravi med drugim: Poslanske volitve v Jugoslaviji pomenijo važno stopnjo v delu nacionalnega pomirjevanja in notranje pomiritve, ki ga je začel že blagopokojni kralj Aleksander dne 6. januarja 1920 in ki ga nadaljuje po marsejski tragediji z izrednim razumevanjem Njeg. kr. Vis. knez namestnik Pavle. Te volitve so obenem kronale plodovite napore v notranjosti in v inozemstvu s strani predsednika ministrskega sveta Jevtiča, ki je po volji velike narodne večine zdaj postal šef nove skupščinske večine. Volitve so se vršile v najlepšem redu. Število glasov, ki jih je prejela opozicija, kaže, da je mogla vsaka politična skupina postaviti svoje kandidate. Velika jugoslovanska domovina, v kateri vlada popolna ravnopravnost vseh veroizpovedi, je zdaj poklicana, da uredi še druga mnogo važnejša socialna, gospodarska in kulturna vprašanja. Jevtič si je pridobil zaupanje širokih slojev, ker je hrabro dvignil zastavo jugoslovanskega edinstva in bratstva in pojasnil prebivalstvu svoj načrt gospodarske in socialne obnove.

Na kraju piše list: Ko poudarjamo temeljne smeri volilne zmage g. Bogoljuba Jevtiča, želimo hkratu podčrtati, da mu njegovo ustvarjajoče delo pridobiva v inozemstvu čedalje večje simpatije diplomatskih in političnih krogov. Francija, ki pozdravlja njegov osebni uspeh, se zaveda, da ima v osebi predsednika jugoslovanske vlade zvestega prijatelja, iskrenega in sijajnega zagovornika Društva narodov in mirovne organizacije v okviru splošne evropske varnosti.

Kratke vesti iz Beograda

Beograd, 15. maja. b. Napredoval je v VI. skupini na državni pomorsko-trgovski akademiji v Bakru g. Šporar Albert.

Beograd, 15. maja. b. Današnje Službene novine prinašajo uredbu o ustanovitvi fonda za sanacijo bratovskih skladnic, za zavarovanje delavcev in nameščenec.

Beograd, 15. maja. b. Premeščen je za načelnika v III. skupini 2. stopnje k gradbenemu oddelku direkcije drž. žel. Dimitrije Atanacković, dosedaj načelnik iste skupine ekonomskega oddelka generalne direkcije drž. žel. v Beogradu.

Beograd, 15. maja. b. Z današnjim dnem se je izpremenilo območje beogradske občine. Kakor znano, se je beogradska občinska območje 1. aprila 1934 razširilo na 16 bivših okoliških občin. Na prošnjo beogradskega okoličnanov pa se je sedaj zopet spremenilo območje beogradske mestne občine tako, da bo sedaj spadal pod mesto samo še Zemun.

Beograd, 15. maja. b. Danes ob 11. uri so bili sprejeti v avdienci pri Nj. Vel. kraljici Mariji na Dedinju zastopniki Akademskoga pevskega zbora iz Ljubljane. Danes ob pol 21. priredi slovenski pevski zbor svoj koncert v dvorani Kolarčeve univerze.

Beograd, 15. maja. b. Iz notranjosti države prihajajo poročila o veliki škodi, ki jo povzročata sadju mraz in deževje, zlasti na Posavju. Na trlaih in sadju je v okolici Smedereva, znani po svoji rodovitnosti, mraz napravil milijonsko škodo.

Aeroput v poletni seziji

Naša domača družba za letalski promet Aeroput odpravi 15. t. m. dve dnevni zvezi med Zagrebom, Sušakom in Ljubljano. Izvzete so samo nedelje. Poleti se bodo vršili po temle urniku:

6.40	11.00 Ljubljana	13.10	18.45
7.20	10.20 Sušak	13.50	18.05
7.25	10.15 Sušak	13.55	18.00
8.20	9.20 Zagreb	14.50	17.05

Za te proge vlada veliko zanimanje tako med našimi prebivalci, kakor med turisti, ki prihajajo na Jadransko morje in v slovenske kraje. Zveze Aeroputa so sestavljene v popolnem soglasju s turistično politiko naše države. Omogočijo naj neposredne stike med Jadranskim morjem in Avstrijo čez Ljubljano in Celovec in pa iz Gradea in Dumaja čez Zagreb.

Poleg prestolnice je tudi drugim krajem naše države, kjer obstajajo letalske zveze Aeroputa, omogočen spoj s Sušakom v najkrajšem času, prav tako z Jadranskim morjem, ki bo od junija zvezano preko Zagreba in Bratislave tudi z Brnom in Prago.

Premestitve

Beograd, 14. maja. b. Premeščeni so v železniški službi: za višjega pristava prometno-komercialnega oddelka drž. žel. v Ljubljani s sedežem v Ptuj Ivan Kepec, dosedaj uslužben na ljubljanskem kolodvoru, za kontrolorja prometno-komercialnega oddelka direkcije drž. žel. v Ljubljani s sedežem v Mariboru Anton Pšenčnik, dosedaj v Ptuj, za kontrolorja postaje Pragersko Emanuel Petrič, dosedaj v Logatcu, za kontrolorja v Logatcu pa Friderik Sržibal, dosedaj v Kranju.

Napredovanja

Beograd, 14. maja. b. Napredovali so: za višjega svetnika v IV. skupini 1. stopnje Pavle Nikolaj pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani, za svetnika v IV. skupini 2. stopnje Kanc Matija in Bartol Franjo pri direkciji pošte in telegrafa v Novem Sadu, Strkelj Josip pri direkciji pošte in telegrafa v Skoplju, Hitrec Janko in Pinder Milan pri direkciji pošte in telegrafa v Zagrebu; za višjega tehničnega sekretarja V. stopnje Ferjančič Ernest pri upravi pošte in telegrafa v ministrstvu za promet, dalje Pevec Ivan, Tomašić Miroslav in Lenasi Hugo pri pošti Ljubljana 1, Humer Matko, pri pošti Maribor 1, Pucelič Vojteh in Stantar Milan pri direkciji pošte Ljubljana, Slavec Ivan pri pošti Kranj, Avsec Karol pri pošti Jesenice; za računsko inspektorja V. stopnje Ferlan Salvator, pri direkciji pošte v Splitu, za višjega kontrolorja v VI. skupini Campa Josip pri pošti Beograd C, Bremec Franjo, pri pošti Gornja Radgona, Bizjak Alojz pri pošti Domžale, Koman Katarina pri pošti Kranj, Černuš Ivan, Kolar Marija, Kratočvil Ana in Gostič Marija pri pošti Ljubljana 1, Smerdu Marija, Smerdu Viljem in Trstenjak Antonija pri pošti Ljubljana 2, Zagorski Viktor pri pošti Maribor 1, Graščelj Miroslav pri pošti Maribor 2, Kržišnik Marija pri pošti Moste pri Ljubljani, Munda Josip pri pošti Novo mesto, Bartol Ivan pri pošti Novi Sad 1, Molnar Josip pri direkciji pošte Novi Sad, Petrovič Nikolaj pri pošti Sv. Lenart v Slov. goricah, Šifer Stefan pri pošti Slatina-Radenci, Višner Leopold in Murnik Meta pri pošti Celje, Meden Marija pri pošti Cerknica in Lemut Amalija pri pošti St. Vid nad Ljubljano.

Za višjega tehničnega kontrolorja VI. skupine je napredoval Urbane Miroslav pri pošti sekciji Maribor, za višje računske kontrolorje VI. skupine: Levstek Franc, Podreberšek Stanko, Sparhak Leopold, pri direkciji pošte Ljubljana, Osterman Helena pri pošti Gračac, Petrovec Ana pri pošti Gornji Logatec, Kos Marija, Jesenice na Gorenjskem, Krov Alojz, Rudolf Terezija, Zor Marija, Trstenjak Stanko in Burger Ana pri pošti Ljubljana 1, Kristan Fran, Kalan Amalija pri pošti Ljubljana 2, Klemenčič Angela pri pošti Ljubljana 3, Jež Ivan pri pošti Ljutomer, Kocelj Marija pri pošti Maribor 1, Zemljak Terezija pri pošti Ormož, Uršič Hubert in Ropotar Olga pri pošti Celje.

Za tehnične kontrolorje VII. skupine so napredovali Pošec Viktor pri radio-postaji Domžale, za višjega poštnegega prometnika VII. skupine: Ferjančič Marija pri upravi pošte in telegrafa v ministrstvu prometa, Dovjak Lovro in Toni-Ram Alojzija pri direkciji pošte Ljubljana, Baltić Milan pri direkciji pošte Skoplje ter Rodi Josipina pri mestni sekciji Ljubljana.

Maribor s senčne strani

Maribor, majnika 1935

Naše mesto ima mimo izrednega podnebnja, zelenic vrhov, dobrega vina, dveh barov in številnih drugih zabavišč, še marsikatero posebnost, ki pa ostane površnemu poznavalcu mesta prikrita, ali pa tudi nehoti. Sicer pa: kateri soliden meščan bi zašel kdaj v zakotne ulice, ali pa v najbližjo periferijo mesta, kjer živi svojstveno življenje mariborski proletarijat in vsi oni, ki se proletarci niso. Maribor je v zadnjih letih dobil značaj industrijskega mesta z vsemi vrlinami in slabostmi. Rastejo iz dneva v dan fabrike, v bolj četrty se belijo razkošne vile, v odmerjenem in že zapečatenem delu se stiska po luknjah proletarijat in vse druge žrtve zindustrializiranega mesta. Po mestu švigajo elegantni avtomobili, po barih poka šampanjec. V Gregorčičevi ulici pred borzo in pri drugih socialnih ustanovah stoji kolone brezposelnih in prosijo pomoči, pozno zvečer postajajo v zakotnih ulicah dekleta in čakajo, od vrat do vrat berajoči otroci. Same žrtve razmer in časa, ki žive svoje življenje v bedi in vedno novem upanju, da bo že boljše.

Zalostna posebnost vsakodnevnega življenja tvori beden kader brezdomcev, ki tavajo brez dela, gladujejo in nimajo kam položiti glave k počitku. Oni, ki se vendar vsaj nekaj zaslužijo, se stiskajo po podstrešnih izbah in kletnih spelunkah, srečni so oni, ki stanujejo v človeku vsaj približno primernih starostnih. — Tam v Dankovi ulici za vojaškim skladiščem je mariborska četla

barakarjev in vagonarjev

Dve vrsti črnih barak, ki so med vojno služile za provizorično vojaško bolnico, nudijo stanovanje številnim, z otroci blagoslovljenim družinam. Stanovalec me četrti pravijo meščani »barakarji« in jih imajo, čeprav neupravičeno, na kaj slabem glasu. Nekoč je bilo tu res leglo nemorale, sedaj pa stanujejo tu pošteni ljudje, ki si s poštenim delom služijo kruh. Družine so številne in kdo bi jim zameril, če vkljub dobri volji boren zaslužek ne zadošča za najskromnejše življenje in je res treba včasih potrkati na vrata usmiljenih ljudi.

Pred leti je kazalo, da bo nekoč, ko se bodo pričela graditi cenena stanovanja, konec teh barak. Prišlo pa je baš narobe. Barake niso več zadoščale za številne brezdomce in občina je morala zraven njih postaviti še dve vrsti železniških živinskih vagonov, da je našlo najskromnejšo streho par družin.

V pravem udobju pa žive barakarji in vagonarji v primeri s še bednejšimi, ki še tega nimajo. Zalostna posebnost Maribora je družina, ki stanuje pod milim nebom v šupi iz smrečja

9članska družina, ki je v jeseni prišla iz Lipnice v Maribor, ni mogla dobiti v Mariboru tudi najskromnejšega pribežališča. In v hudi zimi se je zatekla v Betnavski gozd. V zatisti visokih smrek je oče iz vejevja in dračja postavil župo, po tleh nametel slame in tam so reveži prebili vso dolgo zimo in so še sedaj. Usmiljeni meščani, ko so iz časopisov zvedeli za usodo nesrečnežev, obiskujejo pogosto to našo posebnost. Zal so med temi obiskovalci sami revnejši, ki si odrgajo od ust, da lahko pomagajo. Kljub grenki usodi družina ne obupuje in mati, drobna, prijazna žena, vsakemu obiskovalcu pripoveduje o sebi, možu in sedmih dekalah-hčerkah, katerih najstarejša Katica je brez leve roke. Revščina ji ni mogla vzeti ljubezni do otrok in če jo vprašate, ali bi dala katero punčko za svojo, pravi da nikoli.

Črna republika

»Gospoda, kratko, prosim!« Še deset minut — Samo še pet minut — Konec, gospoda, za danes nič več!

Spredaj zeleni trata, cel majhen park. Onkraj ulice zamišljeno kraljuje palača kr. Banske uprave, kakor da se zaveda svoje pomembnosti. Tu pri nas v poslopju samem pa živi in deluje po svoje črna republika. Od jutra do noči ropoče tiskarski stroji, od jutra do noči ljudje pišejo, kakor da jim gre za rešitev vesoljnega sveta. Telefon zveni in kliče. Najbolj je na delu, kadar si ga kdo najmanj želi. Ukazi, naročila, navodila in zopet pisanje in telefoniranje, sicer pa lepa sloga. Naj bo služben kakor »Službeni list« ali ekonomski kakor »Trgovski list« ali senatorski kakor (po »Jutru«) »Kmetijski list«, to ne igra posebne vloge. V črni republiki se vsi dobro razumejo med seboj. Zato se tudi »Glas Naroda«, ki je po »Jutru« avanziral v ministrsko glasilo, čisto dobro in kar domače počuti v tej družini. Ljudje pišejo in pišejo in gospod Glavni si je nadel celo očala, da bi bil bolj dostojanstven. Dolg kakor trska izpod Javornika hodi, gleda, naroča in vodi. Vse mora videti in vedeti, ker bi sicer ne mogel ničesar pozabiti. Rokopisi leto skupaj kakor tomljanske karte na Kongresnem trgu, ko razočarani igralci spoznajo, da niso nič zadel. Kakor s tomljanskimi kartami je tudi z rokopisi in gospod Glavni striže, reže, črta, spravlja v mapo za »suhe dni«

»Kako ste prebili zimo?« vprašujejo obiskovalci.

»Eh, kakol« odgovarja vedro žena. »Dosti nas je in smo se stisnili na slami, pa je bilo lepo toplo. Pri jedi je predla trda, pa smo le preživeli zimo. Sedaj je pomlad, pa bo vse boljše!«

Res, optimizem je še edino, kar imajo ti reveži!

Nedaleč od gozda, bližje mestu je nadalj na žalostna posebnost. Na travniku ob Betnavski cesti stoji

špranjasta koliba

V njej »stanuje« oče s hčerko, ki je jetična in katero bo kmalu pobrala smrt. Na skromnem ležišču ob steni, ki je polna razpok in špranj, leži na postelji blede dekletce štirinajstih let in čaka smrti. Ko v okoliških hišah že poležejo k počitku, prinaša veter s kolibe krike ubogega dekleta, ki se nemočno zvija v bolečinah in s strašnimi prošnjami kliče smrt. — Dekle je bilo v bolnici, a ni hotelo ostati. Zelela si je k staršem, čeprav v borno kolibo...

Veliko je število onih nesrečnežev, ki so sploh brez vsakega stalnega domovanja. Pozimi se potikajo po šupah in hlevih, nedavna tragična smrt sirote, ki je jetična, brez vsake pomoči izdihnila v katakombah

Tragična smrt Josipa Simončiča

V duševni depresiji si je pognal kroglo v glavo

Krško, 14. maja

V petek, dne 3. maja je odšel z doma blagajnik mestne hranilnice g. Jože Simončič, ne da bi o tem povedal svojem in kolegum, s katerimi je vršil službo od prejšnjega. Zadnje dni se je obnašal zelo čudno, tako da je na vsakogar napravil vtis, da preživlja težke dni svoje duševne razdvojenosti. Očividci pripovedujejo, da je prišel omenjenega dne na kolodvor, nato pa je šel peš ob progi proti Brežicam. V Zagrebu je srečal neko znanco iz Krškega ter jo povabil k Lovačkemu rogu na kosilo. Po obedu ji je dejal, da mora hiteti na konzulat, ker je že ura dve popoldne, četrty je bilo v tem času komaj pol ene.

V zvezi z izginotjem blagajnika Simončiča so se razširjale po vsej Dolenjski najalarmantnejše vesti, ki so dosedaj brez vsake stvarne revizijske podlage. Res je samo, da so v blagajni ugotovili 8000 Din primanjkljaja in pet obveznic investicijskega posojila v iznosu nekaj tisočakov nominalne vrednosti. Vsa omenjena škoda je krita z njegovim premoženjem.

Nesrečni Simončič se je znašel v soboto 4. maja v Jelačičevih gozdovih pri Zaprešiču. Okoli 12. ure se je naslonil na širok hrast ter si z malim ženskim revolverjem kalibra 6,35 pognal kroglo v desno senco. Na strel je takoj prihitel tamošnji gozdar, ki ga je dobil še pri zavesti. Na vprašanje, čemu se je ustrelil, je odgovoril, da je mo-

dravske vojašnice, pa je odkrila novo stran v knjigi senčnega Maribora.

V vlažnih katakombah

dravske vojašnice so imeli doslej brezdomci zavetišče pozimi. Tja so se splazili po kanalu, ki vodi do Drave in v zatohlém prostoru drgetali od mraza.

Sedaj pomladi in v poletju bo pribežališče brezdomcev park in pa gozdovi nad Tremi ribniki. Na mahu, v grmovjih in pod košatim drevjem je bila in še bo postelja teh nesrečnežev.

Prežalostna slika z dna Maribora mora najti odziva pri vsej javnosti in pri onih, ki jim je skrb za reveže dolžnost. S takimi žalostnimi dejstvi se belo obdravsko mesto pač ne more ponášati. Ko se na javnem tapetu obravnavajo najrazličnejše stvari, ki bi povzdignile sloves Maribora, bi morala biti vedno in povsod najaktualnejša zadeva ureditev primernih stanovanj za najbednejše meščane. Pri tem bi naj sodelovala predvsem mariborska industrija kot sploh vsi pridobitni krogi, vse javne institucije in organizacije. V Mariboru se je že marsikatera, čisto tudi nepotrebna stvar pripekljala do končnega uspeha in mislimo, da bi se z resnim holenjem in dobro voljo vseh tudi v tem oziru lahko odpomoglo.

Ureditev bivališč za najrevnejše in s tem v zvezi ustanovitev nekaterih prepotrebnih socialnih ustanov mora biti najaktualnejša zadeva mesta Maribora. Gradimo veliki Maribor sicer ozkopoteznejše, pa zato v korist vseh in vsakogar!

ral tako storiti, ker mu je ukazal zdravnik. Stekel je k bližnjemu potoku ter si še sam izpiral rano. Ker je bil strel smrtnonevaren — prebil mu je možgansko skorjo, se je nad uro in pol boril v strašnih mukah, dokler ga ni smrt rešila trpljenja. Pri njem so našli Din 31'50 gotovine in svehjenj ključev. Po popisu dogodka in slikanju nesrečnega Simončiča so ga na odredbo tamošnjih oblasti pokopali v Zaprešiču.

Tekom tedna je prispela v Krško vest o tragični usodi Simončiča. Po fotografiji in po osebnem popisu je bilo takoj jasno, da gre za pogrešanega blagajnika, nakar so neko osebo, ki so jo dolžili, da je bila v zvezi s skrivnostnim nestankom g. Simončiča takoj izpustili iz zaporov. Preiskava je v polnem teku.

Pokojni Jože Simončič je bil splošno priljubljen med domačini. S svojo neumorno pridnostjo in darežljivostjo ter zdravim humorjem, ki je dičil njegov značaj, si je znal pridobiti srea ljudi ter je kot tak spadal med najodličnejše osebnosti v Krškem. Navezal je osebnosti s vsemi nacionalnimi organizacijami, pri nekaterih je bil tudi član. Sploh je bil spoštovan zlasti pri preprostih ljudeh, ker je slehernemu privoščil dobro besedo. Vsi domačini globoko sočustvujejo z njegovo tragično usodo in jo pripisujejo na rovaš popolne duševne razdvojenosti. Zapušča ženo-vdovo in nepre-skrbljeno hčerko. Naj mu bo zemljica rahla, preostalim naše najiskrenejše sožalje!

Pogrebne svečanosti radgonskih žrtev v Gornji Radgoni

Gor. Radgona, dne 17. majnika 1935.

Smrtne ostanke slovenskih vojakov bivšega avstrijskega polka štev. 97, ki so bili radi svojega jugoslovanskega prepričanja ustreljeni kot jugoslovanski uporniki dne 27. in 29. majnika 1918 v Radgoni (Rad-

kersburg) in Maistrovih borcev, padlih dne 4. februarja 1919 v bojih za Radgono bodo dne 30. majnika 1935 na pokopališču v Gornji Radgoni položili v domačo, svobodno zemljo v svobodni domovini k večnemu počitku. Glede teh pogrebnih svečanosti je

izdala trška občina Gornja Radgona tale oklice:

»Radi raznih nepričakovanih ovir so se določile pogrebne svečanosti na praznik Vnebohoda, t. j. na dan 30. majnika 1935 ob pol 11. uri dopoldne. Čas pogreba je določen z ozirom na ugodne železniške zveze, ker prihaja vlak iz Maribora, oziroma iz Ljutomer v Gornjo Radgono ob 9.44 uri dopoldne in je na ta način omogočen pravočasen prihod pogrebcev, ki se pripeljejo z železnico iz Ljubljane oziroma iz Maribora. Razven tega bodo vozili iz Maribora v Gornjo Radgono posebni avtobusi po znižani ceni. Čas odhoda avtobusov iz Maribora se bo pravočasno objavil v časopisih, oziroma se bodo dobile tozadevne informacije pri društvih »Jadrana« in »Nanosa« v Mariboru. Pogrebne svečanosti se pričnejo ob pol 11. uri pred župno cerkvijo Sv. Petra v Gornji Radgoni, kamor bodo prenesene krste s smrtnimi ostanke Radgonskih upornikov in Maistrovih borcev. Radgonske žrtve so počivale do 7. maja 1935 na pokopališču mesta Radgona (Radkersburg) v Avstriji. Maistrovi borci pa na pokopališču Obrajna (Halbenrain) pri Radgoni. Dne 7. maja 1935 so bili smrtni ostanke Radgonskih žrtev in Maistrovih borcev na iniciativo občine Gornja Radgona izkopani, prepeljani v Gornjo Radgono in začasno shranjeni na tamošnjem pokopališču v mrtvašnici.

Radgonske žrtve so: 1. Melihar Andrej, 26 let star, računski podčastnik, po poklicu trgovski pomočnik, doma iz Serpenice, okraj Tolmin, 2. Ukovič Rudolf, 24 let star, doma iz Hrušice, okraj Volovska, 3. Švab Anton, 29 let star, rojen v Šepuljah, okraj Sežana, 4. Frai Marko, 37 let star iz Motovuna, okraj Poreč, 5. Hvala Peter, 25 let star, iz Pečine, okraj Tolmin in 6. Velan Liberat, 27 let star iz Pazina v Istri.

Osebnih podatkih padlih Maistrovih borcev so nepopolni, pač pa so znana imena razven enega. Padli so v bojih za Radgono dne 4. februarja 1919, oziroma so bili takrat smrtno ranjeni v bližini železniške postaje Halbenrain v Avstriji sledeči borci generala Maistra: 1. Haložan Jožef, pristojen v Maribor, 2. Repolusk Ivan, pristojen v Sv. Kungoto, okraj Maribor, 3. Presec Martin iz Budine pri Ptuj, 4. Masten Ivan, iz Središča in istoljca pristojen, 5. Koje Martin iz Sv. Lenarta v Slovenskih goricah in 6. en vojak neznanega imena.

Krste bodo položene na poseben podij pred župno cerkvijo. Po končanih cerkvenih obredih bodo zapela pevstva društva, ki se pgreba udeležijo, žalostinko. Radi tega se tuja pevstva društva vabijo, da se pogrebnih svečanosti udeležijo, ker bo na ta način združen mogočen pevski zbor.

Pogrebni spreved krene nato od cerkve na pokopališče, kjer bodo opravljene cerkveni obredi. Po kratkem govoru domačega g. župnika in g. predsednika občine slede govori ostalih govornikov, ki se naj prijavijo.

Ker odhaja vlak iz Gornje Radgone ob 12.56 in ob 17.40, je železniška zveza tudi za povratek zelo ugodna. Vsa nacionalna društva naprošamo, da se v čim večjem številu udeležijo pogrebnih svečanosti, ali pa vsaj pošljejo delegate. Vse slovenske časopise naprošamo, da blagovolijo ta razglas ponatisniti.

Gornja Radgona, dne 13. maja 1935.

Za pripravljalni odbor pogrebnih svečanosti občine Gornja Radgona

Smrt v učiteljskih vrstah

Po daljši bolezni je v Ljubljani umrla učiteljica Vanda Medica, ki je službovala najprej v Žalcu, potem v Gotovljah, Račah in drugih krajih po Štajerskem. Zadnja leta jo je neozdravljiva bolezen priklenila na njen dom v Ljubljani. Zdravja je iskala povsod, koder je pač mogla in tudi na Golniku, toda žal za njeno zavratno bolezen ni bilo več nobenega leka. Komaj 30 let stara je že morala zapustiti svet. Povsod, koder je službovala, se je spominjajo kot dobre tovarišice in prijateljice. Zapušča mater in sestro. — Užalošeni družini naše sožalje!

Lepo uspela prireditve visokošolk

Visokošolke, združene v svojem strokovnem združenju in »Akciji za dom visokošolk« so priredile včeraj ob 7. uri zvečer lepo uspelo družabno prireditev, katero je posetilo poleg mnogostevilnega občinstva tudi precej predstavnikov iz akademskih krogov. Med posetniki smo opazili prorektorja dr. Slaviča, ki je prišel kot zastopnik rektorja, dekana tehnične fakultete ing. Osano, profesorja dr. Stojčevića in dr. Sturma, letkoric angleškega jezika go. Copelandovo.

Uvodoma je kratko očrtala težnje Akcije ženske akademске omladine predsednica gđc. Erna Lechleitnerjeva, nato se je pa razvil umetniški spored, ki je obsegal nastop gđc. Silve Hrašovčeve z Beethovnovim Rondo v g-duru, oktet akademikov z nar. pesmimi, violinski koncert gđc. Francke Ornikove s Smetanovo skladbo »Iz domovine«, recitacijo Eme Muserjeve in pevске točke operne pevke Jelke Igličeve. Za zaključek je nastopila popularna plesna skupina Katje Delakove z ruskimi narodnimi plesi. Po sporedu se je razvila prisrčna zabava s plesom, pri katerem je izvrstno sodeloval priznani Rony-jazz.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! — Branibor se briga zanje. — Pristopajte!

športnike, gospodičana, ki skrbijo za red, da kdo ne bi naštel preveč vrčic, pa gospod Sokolski, ki je sploh duša republike, kadar popoldne ves delaven in malone brez sapa privihra v črno sveščico. »Telefon. Odgovorni in menda celo sam g. Glavni, vsi se prestrašijo tega gospoda Sokolskega. Brž po njegovem prihodu se oglasi grom iz viharja:

»Končajmo, gospoda, končajmo!« Še deset minut —

Vraga! Ali ni prav zdajle nekdo nekoga pozvil? To mora vendar v list!

»Drugič mu recite, naj ga pozovi prej! Še pet minut!« grom gospod Glavni. In proti odloku ni pritožbe. Vse zastoj. Glas že odloča:

»Konec, gospoda! Za danes nič več!«

O, ti smola! Elegantni iz repa je pravkar slišal, kako lepo je prepeval na trali kos — ali pa je bil morda škrjanček — in nerodni je videl skozi okno, kako sta se na ulici v bratski slogi spoprijela dva vinska brata in se obdelala do krvi. Vse to bi moralo v list, da ne zastari. Kaj takega vendar v Ljubljani človek ne vidi vsak dan!

»Konec, gospoda!«

Gospod Glavni je neusmiljen kakor sam faraon. Sad je dozorel. Rotacijski stroji že čakajo. Še malo — in zbrne. Deviški papir leti črno obremenjen iz njih in kolportjerji že hite na vse strani:

»Glas Naroda, Glas Naroda —

Črna republika se polagoma umiri. Treba je na delo. Jutri se stara pesem začne iznova.

Dnevni dogodki

× Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani ima od incl. 17. maja 1935 dalje nove telefonske številke, in sicer 3681, 3682 in 3683.

× Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje službo sreskega sanitetnega referenta pri sreskem načelnstvu v Brezicah. Prosilci za to službo morajo imeti pogoje za sprejem v državno službo (§ 3. zakona o urad.) ter dovršeno zdravniško pripravljeno službo (staž). Prošnje se naj predložijo kr. banskim upravam v roku 10 dni po objavi tega razpisa v Službenem listu kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani.

× Kr. banska uprava razpisuje pri državnih bolnicah za duševne bolezni Ljubljana-Studenec službo zdravnika državnega uradnika od VIII. do vključno V. položajne skupine. Prosilci naj predložijo z vsem predpisanimi dokumenti opremljene prošnje kr. banskim upravam Dravske banovine v Ljubljani v roku 1 meseca po objavi tega razpisa v Službenem listu kr. banske uprave Dravske banovine.

× Naše radijske oddaje postaje imajo stalno dnevno od 19.30 na sporedno nacionalno uro, katero prenašajo vse tri oddaje postaje. Nacionalno uro oddajajo izmenoma Beograd, Zagreb in Ljubljana. Danes bomo v nacionalni uri slišali predavanje ministrstva poljoprivrede, katerega prevzema naša postaja iz Beograda.

× Poletni vozni red. Danes v sredo, 15. maja je stopil v veljavo poletni vozni red, ki bo veljal do 14. maja prihodnjega leta. V novem letnem voznom redu ni posebnih izmenjav, ki se bodo nanašale na mednarodni promet, izveniški nekatere novosti, kakor n. pr. da se pri simplonskem ekspresu uvede nov direktni vagon Monakovo-Dunaj-Budimpešta-Carigrad, tako da se uvede nova zveza, ki so si je želeli posebno gospodarski krogi zaradi ugodnejšega potovanja s tem vlakom, ki družijo zapad z vzhodom. V novem voznom redu se uvaja direktna zveza med Poljsko in našim Jadranskim. Tako se bo z vlakom iz Ljova do Sušaka potovalo poldrugi dan. Ta nova zveza bo znatno okrepila naše tujsko-prometne zveze s Poljsko. Vlak, ki vozi med Zagrebom in Curihom, je dobil direktni spalni vagon. Tudi to se je zgodilo na željo gospodarskih krogov in zaradi ugodnejšega potovanja iz Jugoslavije v Švico in narobe. Tudi tovarni promet je v marsičem pospešen. Izvršenih je več izmenjav in bo tako ustrezno željam naših gospodarskih krogov. Po novem letnem voznom redu bo zadosti ljudskih vlakov, ki bodo vozili kakor vsako leto med našimi večjimi mesti in kopališči.

Peči — peči — peči — peči — peči — peči
Lutz — Lutz — Lutz — Lutz — Lutz
Jugo Lutz d. z o. z., Ljubljana-Siška.

× Bosenska Krajina za tujski promet. V svrhu propagande za obisk tujcev in pospeševanja tujskega prometa v Bosenski Krajini so oblasti izdale posebne ukrepe. Med drugim so naprošene vse oblasti, pod katerih pristojnost spadajo razni zanimivi tujsko-prometni objekti, da pazijo, da tujcem ustrezajo in jim gredo v vseh ozirih na roko. Ker je v Banjaluki džamija Ferhat-paše za izletnike najprivlačnejša točka, je vakufsko poverništvo določilo posebne vodnike za tujce, ki prihajajo v to džamijo. Da ne bodo verniki pri opravljanju molitev moteni, je določeno, kdaj se sme vršiti ogled džamije. Razen teh ukrepov so poklicane oblasti dovolile tudi prometne olajšave za tujce, ki obiskujejo Bosensko Krajino.

× Nova tarifa za švicarsko-vzhodni promet stopi v veljavo 1. junija t. l. Nova tarifa velja za potnike, prtljago in ekspresno blago. Isti dan izgubi veljavo tarifa za promet med Švico, Češkoslovaško, Poljsko, Madžarsko, Romunijo, Jugoslavijo, Bolgarijo Grčijo in Italijo za promet potnikov, prtljage in ekspresnega blaga od 1. julija 1929 z vsemi dodatki.

× »Princesa Olga«. V Benetke je prispele skupina mornarjev, ki se ima vkrcati na naš parnik »Princesa Olga«. Parnik prispe sredi maja. Krstili ga bodo 31. t. m. Istega dne odpelje »Princesa Olga« na svoje prvo potovanje v Aleksandrijo. Vožnja bo trajala 93 ur. Parnik bo vzdrževal novo redno paroplovno zvezo med Jugoslavijo, Palestino in Egiptom.

× Novo jezero. Kakor pripovedujejo naši planinci, je kakih 40 km od Kalinovika reka Neretva napravila v hribovitim kraju veliko jezero, dolgo okoli 3 km. Računajo, da je novo jezero, nastalo zaradi pomika tal. Posebna komisija je proučila to novo veliko jezero in bo podala o svojih dognanjih podrobno poročilo.

× Dobri žetelci. V nedeljo zvečer so našli v Zagrebu v parku Maksimiru delavca Ivana Pavkovića. Policija doslej morila še ni izsledila, dognala pa je, da je šel Pavković s svojo priležnico in v družbi nekega mesarskega pomočnika in njegove zaročenke na izlet v Maksimir. Spotoma so se ustavili v gostilni »pri vselem Francetcu«, kjer so sedeli in pili od dveh popoldne do osmih zvečer. V teh 6 urah pa so popili reci in piši: 18 litrov vina.

× »Potnik« Viktor Rebolj je bil obsojen v Zagrebu zaradi tatvine na 3 in pol leta težke ječe. Ta »potnik« tudi v Ljubljani ni neznan, a osrečil je s svojim obiskom tudi že druga slovenska mesta. V Celju so mu dali luč podnevi zastoj 4 mesece, v Ljubljani pa so ga dobro preskrbeli kar za 2 leti. Tudi v Zagrebu so ga prav gostoljubno sprejeli za 2 leti. Nato se je vrnil v Ljubljano »na oddih« za 1 mesec, potem pa je odpotoval zopet v Zagreb, kjer si je najel mesečno sobo, a je mož gošpodinji in svojim sestanovalcem hotel odnesti precej blaga in denarja, pa so ga pravčasno zasuli; tako da bo sedaj zopet za tri in pol leta preskrbljen in brez skušnjav.

× Za spominski žrebliček na zastavi oblasti nega odbora Jadranske Straže v Ljubljani, ki bo slovesno razvita na njenem jesenskem kongresu, so že prispevali številni dobrotniki svoje plemenite denarne darove. Naj nikdo ne zavrže prošnje, ki je bila pravkar razposlana vsem slojem, in se pridruži s svojim denarnim prispevkom armadi Jadranskih stražarjev. — Čisti dohodek te zbirke je namenjen izključno socialnemu mladinskemu skladu J. S. Spominski žreblički bodo zabiti v umetniško izdelan ščit. Zabijanje bodo lahko opravili darovalci osebno ob kongresnih dnevih. Jadranska Straža v Ljubljani kliče: En spominski žrebliček za našo najpotrebnejšo deco, da pojde uživati na morje solnce in zdravje!

Malinovec

iz slovečih gorjanskih malin, zajamčeno naraven, odlične kvalitete, priporočljiv zlasti deci in bolnikom, nudi najcenejši v posodah od 5 kg dalje domača parna destilacija

A. ROJEC, Stična

× »General v. Steubena« v naših vodah. Na krožnem potovanju ob obrežjih Sredozemskega in Jadranskega morja je priplul v naše vode veliki potniški parnik »General v. Steubena«, ki pripada nemškemu Lloyd. Vsidral se je pred otokom Lokrumom. Na parniku je 350 nemških izletnikov.

× Naši esperantisti v službi tujkega prometa. Esperantisti, ki se vedno bolj uveljavljajo in s svojim mednarodnim jezikom vrše posredništvo med narodi, so v dogovoru z ljubljansko radijsko oddajo postajo organizirali v našem radiu propagandni teden za naša zdravilišča in naše kraje. Od 2. do 8. junija bodo dnevno v večernem sporedu okrog 10. ure desetminutna predavanja v esperantu in sicer: v nedeljo, dne 2. junija bo govoril

Celoten pregled novosti

Drogerija Gregorič dr. z o. z.

podžupan prof. Jarc o »Ljubljani, srcu Slove-
lije«, v ponedeljek g. Kozlevčar »Vabimo vas
na Bled«, v torek g. dr. Reja »Ali poznate
Juljske Alpe?«, v sredo ga. Jerebova »Obišči-
te Rogaško Slatino, v četrtek g. Orel »Naša
gorška zdravilišča«, v petek g. Korenčan
»Bohinj, kakršen je v resnici« in v soboto g.
Poženel »Oddih na Pohorju«. Naši esperan-
tisti so o teh predavanjih obvestili že vse
esperantske organizacije, pa tudi v vseh
esperantskih časopisih smo že zasledili spored
vseh predavanj. Upajmo, da bo ta potrebna
novost v našem radiu tudi v veliki meri kori-
stila tujskemu prometu!

× Ponovnim prošnjam za prispevek k stroškom za postavitev spomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedini-
telju so priložene položnice z natančno označbo stroke. Pisarna z zadovoljstvom ugotavlja, da ta druga prošnja pri pretežni večini naslovnikov ni naletela na gluha ušesa. Prosi pa vse one, ki doslej niso položili svojega daru na žrtvenik kraljeve smrti, da to čim prej store, ker je nabiralna akcija pred zaključkom in bi ponovne pismene prošnje pisarni povzročale le nepotrebno delo in stroške. Prispevke pošiljajte na čekovni račun 11.200 pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani na zahtevo pa Vam pošlje položnico: Pisarna Odbora za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani, Gledališka ulica 3, IV. nadstropje.

Ljubljana

* Nočno službo imajo v sredo lekarne: Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4 in Bohinec, Cesta 29. oktobra 31.

* Prihod češkoslovaške sokolske dece v Ljubljano. Uprava Sokola I. Tabor je sprejela te dni obvestilo od Sokola Kraljevi Vinogradi iz Prage, da prispe češkoslovaška deca v Ljubljano v petek 17. t. m. ob 17. s praskim brzovlakom. V Ljubljano prispe 26 dečkov in deklet ter 6 bratov spremljevalcev Sokola Kraljevi Vinogradi. Pozivamo vse članstvo ljubljanskih sokolskih društev in ostalo občinstvo, da se v čim večjem številu udeleži sprejema bratov Čehoslovakov in dece na glavnem kolodvoru. Eventuelno spremembo bomo javili.

Avtomobilisti, pozor!

Najboljši bencin,
najboljše 100% am. avto-olje,
vse vrste strojnih olj

Motoroil, Maribor, Kralja Petra trg 4

* Lične spominske značke na razvitje dečje-
ga prapora Sokola I. Tabor je izdala uprava Sokola I. Značka nam prikazuje pobratinstvo češkoslovaške in naše sokolske dece, ter ima napise »Ljubezen za ljubezen«, »Zvestoba za zvestobo«, Sokol I. Tabor Ljubljana 1935. Značke so izredno lične ter se dobivajo v društveni pisarni na Taboru po 5 Din komad. Sokoli, kupujte značke v korist Sokolskega Tabora.

* In že zopet avto! Triletnega uradnikovega sinčka Antona Turšiča s Stožice, št. 120, je v torek povozil neznan avtomobil. Otrok je pri tem dobil tako težke notranje poškodbe, da so ga morali prepeljati v splošno bolnico.

* Pevski zbor JUU je odpotoval v Bolgari-
jo. Sinoči so se z brzovlakom ob 20. uri odpeljali iz Ljubljane na koncertno turnejo po južni Bolgariji učiteljske pevce. Pomen tega koncerta našega učiteljskega pevskega zbora po Bolgariji je zlasti tudi v tem, da bodo naši učitelji tekom turnee navezali z bolgarskimi tovariši ožje stike in nove trdne vezi za vzajemnost obeh bratskih narodov. — Pevski zbor naših učiteljev šteje 80 pevk in pevcev, vodil jih g. Milan Pertot, vse koncerte je pa organiziral učitelj Drago Supančič, ki vodi to turnejo. Zbor bo nastopil predvidoma na desetih koncertih.

* Naša moda. Elegantna modna publikacija, ki jo je v okviru akcije »Naša žena« pravkar izdalo naše žensktvo, bo v zainteresiranih krogih brez dvoma povsod vzbudila prijetno iznenađenje. Na 24 straneh je zbrana bogata vrsta res okusno izbranih modnih modelov za najrazličnejše prilike in razno blago. Modeli so delo domače umetnice Nade Lampretove, ki zasluži za svoje idealno stremljenje ne le priznanje žensktva, ampak vse javnosti. Sicer se modeli naslanjajo na francoske vzorce, vendar so vsi okrašeni z domačimi čipkami in vezinami. Na vsak način pomeni to korak naprej za osamosvojitve tudi v tej važni panogi, ki ne zadeva samo mode, ampak — če bo dosledno izvedena — v znatni meri narodno gospodarstvo. Album »Naša moda« ima na koncu kratek seznam vseh modelov, kroje za poedine modele pa lahko naročite pri upravi »Ženskega Sveta« v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12. — Publikaciji želimo kar največ uspeha in toplo priporočamo zlasti našemu žensktvu, naj je nikar ne prezre!

* Intimni koncerti Glasbene Matice, ki se odlikujejo po skrbno sestavljenih cikličnih sporedih in dovršeni umetniški izvedbi, so se med našo koncertno publiko, kateri je posebnost komorna glasba pri srcu, izredno priljubili. Zaključni letošnji intimni koncert bo v znamenju Beethovna. Odlična člana učiteljskega zbora dr. konzervatorija in Glasbene Matice ljubljanske gospoda Bogomir Lesko-

na lipski razstavi za foto in kino Vam
poda brezplačno „LIPSKO POROČILO“

Ljubljana, Prešernova ulica 5

vic in Marijan Lipovšek izvajata ta večer 3
Beethovne sonate. Ker ima klasična glasba
mnogo privrženecv med našim koncertnim ob-
činstvom, opozarjamo vse na VI. intimni kon-
cert, ki bo v petek, dne 17. t. m. v Hubadovi
pevski dvorani. Sedeži po 10, stojšča po 5
dinarjev v Matični knjigarni.

* Zopet se bo glasila prelepa bolgarska na-
rodna in umetna pesem v naši koncertni dvorani. V torek, dne 21. t. m. obišče Ljubljano
Naroden zbor pri katedrali sv. Trojice iz mesta Ruse (Ruščuk) od Donavi. Zbor goji bolgarsko narodno umetno in cerkveno pesem. Na svojem koncertnem sporedu ima celo vrsto umotvorov iz domače pa tudi iz ruske literature. V svoji domovini velja rusenski zbor kot najboljši mešani zbor. Vse prijatelje bolgarskega naroda in zborovega petja opozarjamo na ta koncert. Predprodaja vstopnic od četrta dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Maribor

△ Proste službe. Mariborska Borza dela nudi zaposlenje travnomemu mojstru in modelnemu mizarju. Informacije se dobe pri borzi v Gregorčičevi ulici.

△ Uradni dan Zbornice za TOI je znova preložen, in sicer na četrtek ob 16. uri pop.

△ Kino Union. Repriza razkošne Strausove opere »Zadnji valček« s Camilo Horn, Svetislavom Petrovičem in Tiborjem v. Holmayem.

△ Izlet na Pohorje. Ljudska univerza priredi v nedeljo 19. t. m. celodnevni izlet preko Radvanja k Bolefenu, Razgledniku in Mariborski koči. Zbirališče izletnikov je na Glavnem trgu pri Veliki kavarni. Odhod točno ob četrt na 7. Izleta se lahko udeleži vsakdo.

△ Francoska odlikovanja. Preteklo soboto je prispel iz Ljubljane v Maribor francoski konzul g. Remérand in ob priliki prisrčne proslave francoskega krožka v »Vesni« izročil gospoda C. d'Acarovi in B. Vrečkovi insignije reda »palmes académiques« v znak priznanja za njuno požrtvovalno delovanje v francoskem otroškem vrteu in drugih francoskih težajih. K izrednemu odlikovanju tudi naše čestitke!

△ Smrti padec. Matilda Lipovnikova, ki ima neke pri Čakovcu veliko vrtnarjo, se je v torek peljala tja z motornim kolesom. Na Pesarskem bregu pa jo je doletela smrtna nesreča. Izgubila je oblast nad vozilom in strmoglavila v jarek ter si razbila lobanjo. Prepeljali so jo v graško bolnico, kjer je pa podlegla poškodbam.

Najina

Vanda

je umrla. V tihi žalosti in globoki boleti jo bomo pokopali. Pogreb bo dne 16. maja 1935 ob 17.30 uri iz hiše žalosti št. 10 v Pokopalski ulici (poleg Sv. Krištofa) k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. maja 1935.

Medica Nikolaja in Lidija
mati in sestra.

△ Iz sablaškega kluba. Bližajo se tekme za sablaško prvenstvo Jugoslavije, ki bo v Beogradu pod pokroviteljstvom Nj. kr. Vis. kneza Pavla. Da se mariborski sabljači za tekme čim boljše pripravijo, bodo odslej vsako sredo javne borbe, ki jim bo lahko brezplačno prisostvovalo tudi drugo občinstvo. Razpored borb je naslednji: 15. maja za gospode v sabljanju, 22. maja za gospode v floretu in 29. maja za dame v floretu in za gospode v epeju. — Borbe bodo v klubskih prostorih Marib. akademkega sablaškega kluba v hiši Pugel-Rosmana. Pričetek vedno ob 20. uri.

△ Tujski promet. V prvi polovici maja je bilo prijavljenih v Mariboru 928 tujcev, od teh 267 inozemcev, med njimi 31 z Dunaja, 29 iz Gradca, 207 pa iz drugih inozemskih krajev.

△ Občni zbor zasebnih nameščencev. Društvo zasebnih in autonomnih nameščencev obvešča članstvo, da bo letošnji redni občni zbor v petek, 17. maja ob 20. uri v dvorani hotela »Zamorec«.

△ Cene na živilskem sejmu. Na torkovem živilskem sejmu so bile cene živini naslednje: debeli voli za kg žive teže od Din 2-75 do 3-75, poldebili voli od 2 do 2-25, plemenski voli 2-25 do 2-75, biki za klanje 2-25 do 3, klavne krave debele 2-50 do 3-25, plemenske krave 2 do 2-25, krave za klobasarje 1-25 do 1-50, molzne krave od 2-25 do 2-80, breje krave 2-25 do 2-80, mlada živina 2-50 do 3-50, teleta 3-50 do 4 Din za kg. — Na trgu je bilo vsega 605 glav živine, prodano pa je bilo 325 glav. Cene mesa v Mariboru: volovsko 7 do 10 (6 do 8), telečje 8 do 10 (5 do 6), svinjsk omeso sveže 8 do 14 Din za kg.

△ Premetna ciganka. Pri prodajalki Hildi Staničevi, ki prodaja sir na Glavnem trgu, se je zglasila pred dnevi mlada ciganka in jo prosila, naj bi ji pokazala nekaj kovancev po 10 Din, ki bi bili primerni za prekovanje v brošo. Ni pa pri tem prodajalka opazila, kako je ciganka neopazeno pobrala iz predala nad 30 Din gotovine. Šele ko je ta odšla, je prodajalka opazila tatvino in jo takoj prijavila policiji.

Celje

■ Gostovanje ljubljanske opere v Celju. Ljubljanska opera bo gostovala v Celju dne 30. maja na praznik z dvema prireditvama in sicer: ob 16. uri s Stolzevo opereto »Iz ljubljani valček«, ob 20. uri pa z opero »Štirje grobjanji«. Gostovanje bo samo mogoče, ako bo gledališče razprodano. Obvezno rezerviranje sedežev se prične dne 14. t. m. do vključno 25. t. m. Abonenti imajo pravico razpolagati s svojimi sedeži do vključno 18. maja, sicer se oddajo isti drugim interesentom.

■ Pregled motornih vozil. V torek 21. t. m. ob 10. bo pri mestni garaži pri Sp. Lanovžu pregled vseh motornih vozil iz Celja ter celjskega, gornjegrajskega, konjiškega, šmarskega in laškega sreza, ki pri letošnjih pregledih še niso bila predstavljena komisiji, in onih motornih vozil, ki so bila naknadno prijavljena.

■ Ne poškodujte napisnih tablic! Često se dogaja, da mladina s kamenjem ali na drug način poškoduje cestne in druge napisne table v Celju in okolici. Šolska vodstva in starše se opozarja, da svarijo mladino pred takim početjem.

■ Mestno poglavarstvo v Celju poziva one lastnike konj, voz in dvokoles, ki teh doslej še niso vojaško prijavili, da to store čimprej, da se izognejo kazni.

Poslano Iziava

Podpisani organizaciji ugotavljata, da se spravlja v zadnjem času z gotovih strani sistematično poštna uprava ob ugle, in to ne zaradi nje same, marveč s prozornim pamenom, da se škoduje avtoriteti vodje g. v. d. direktorja dr. Janka Tavzeza.

Boj vodi zakulisna peščica nezadovoljnih, podpira ga pa celo del dnevnega časopisja, ki je, ali slabo informiran, še bolj verjetno pa to dela iz političnih razlogov. Na podlagi potvarjanja dejstev in zavijanja se ustvarja v javnosti mišljenje, kakor da vlada v naši stroki največji nered in nesloga.

Zato si štejemo v dolžnost, da poudarimo v imenu skoraj vseh p. t. t. uslužbencev v Dravski banovini, katere predstavljamo, da je sedanji g. v. d. direktorja s svojim vplivom ustvaril tako v stroki, kakor izven službenem življenju naših ljudi veliko znošnejše razmere, kakor so bile kdajkoli prej.

V Ljubljani, dne 15. maja 1935.

Uprava Dravske sekcije Udruženja p. t. t. uslužbencev kr. Jugoslavije v Ljubljani.

Uprava pododbora Ljubljana, Maribor in Celje.

Uprava Dravske sekcije Udruženja p. t. t. zvančnikov in služiteljev kr. Jugoslavije v Ljubljani, Uprava pododbora Ljubljana, Maribor in Celje.

Višnja gora

S samostojno občino ne bo nič. Ko je bila izvedena združitev občin, so marsikje nastala razna nasprotstva. Tako tudi v Višnji gori. Prej je bilo mesto samostojna občina, sedaj pa mu je pridruženih več okoliških občin. Proti temu se je pričelo mesto takoj boriti in odpošiljati prošnje za samostojnost. Svoje prošnje utemeljuje mesto s tem, da ima Višnja gora kot mesto popolnoma drugačne potrebe in težnje kot ostala kmetijska okolica. Zaradi stanovskega egoizma in velike premoči kmetijskih odborov pa mesto ne more priti do svojih zahtev in se mu pri tem godi krivica. Zato zahteva zopetno samostojnost. Delna samostojnost je bila mestu dovoljena s tem, da ima mesto lastno mestno starelštvo, ki upravlja mestno premoženje, skrbi za njegove potrebe in ga na zunanji zastopa. Tako se je mestno starelštvo obrnilo na bana g. dr. Puca, ko se je mudil na službenem potovanju v Višnji gori, da bi on izposloval mestu samostojno občino. G. ban pa jim ni mogel nič gotovega obljubiti, ker je mesto s svojimi 300 prebivalci po zakonu premajhno za samostojno občino. Tako so bili vsi stroški in prošnje zaman in mesto se bo moralo počasi prilagoditi novim razmeram.

Poprava magistrata. Naša občinska hiša je že stara in potrebna prenovitve, posebno znotraj, kjer je občinska pisarna. Dokler je bilo mesto še samostojna občina, je bila sedanja soba dovolj velika, ko pa je bila izvedena združitev, je nastala velika stiska v pisarni. Komaj toliko je prostora, do so vsi uradni akti v njej, mize za uradovanje in še za nekaj strank pri vratih. Občinske seje so v gostilni obč. tajnika, kar pa za tako važno stvar, kot so občinske seje, kjer se rešujejo gospodarska, socialna in kulturna vprašanja občine, nikakor ni primeren kraj. Sicer je res, da jim teče mogoče jezik bolj urno in spretno, toda ugled mesta zahteva drugače. Zato se je mesto odločilo, da razširi občinsko pisarno in sicer s tem, da pridruži k njej še sedanjo gasilsko shrambo in iz obeh skupaj naredi lepo, prostorno dvorano, kjer bo za vse občinske posle dovolj prostora. Za občinstvo bodo po možnosti napravljene galerije, da bo lahko prisostvovalo sejem in imelo tako vpogled v občinsko vodstvo, kar sedaj ni bilo mogoče. Pa tudi zaradi tujcev, ki v vedno večjem številu, posebno odkar je bil odprt planinski in smučarski dom na Polzevem, prihajajo v Višnjo goro, je potrebno, da ima mesto vsaj uradne prostore na dostojni višini. Zdaj bo to vprašanje končno rešeno.

Trbovlje

Romanje na Oplenac. V sredo odpotujejo članice Banovinske ženske zveze za Dravsko banovino na grob blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. S to skupino poroma na Oplenac tudi 10 članic našega Kola jugoslovanskih sester. V četrtek bo naše žensko sprejeto v Beogradu v avdienco pri Nj. Vel. Kraljici-materi.

Na Bolgarsko! S turnejo Učiteljskega pevskega zbora odpotujejo v torek na Bolgarsko tudi trije naši člani učiteljskega zbora trboveljskih šol; med njimi tudi pevovodja »Slavčka« g. Šuligoj Avgust.

Poroka. Danes se poročita na Brezjah agilna sokolska delavca bivša načelnica sestra Ivanka Paradiževa in načelnik dramskega odseka br. Jože Paternost. Srečno!

Kultura

V času obiskanja

V času obiskanja, osem postaj o Jezusovem poslanstvu, napisal Edvard Gregorin, premiera v ljubljanskem gledališču, 14. maja 1935.

Oblikovanje Kristusovega življenja in smrti je zamikalo že nebroj pisateljev in pesnikov v vseh časih. Se mi Slovenci imamo več takih iger, n. pr. Skofjeloški pasijon, ki ga je izdala lansko leto založba Ljudski oder, Finžgarjev pasijon, ki ga igra podežlje, Gregorin-Tominčev pasijon, pisatelj Meško piše, kakor se čuje, nov pasijon. Vendar se prav za prav nikomur ne posreči ustvariti Kristusovega življenja za oder, ker je pač lahko oblikovati ljudi, a težko in skoro nemogoče božanstvo. Pri vseh pasijonih Kristusova osebnost izstopa iz vseh dejanj in živi sama za sebe, zaradi česar preneha dramatičnost dela in ostanejo le slike, ki prikazujejo iz evangelijev znano Jezusovo življenje. Se težje pa je igravsko podati Jezusovo osebo, ki prav za prav živi v duši vsakega gledavca že ustvarjena in odmaknjena od živega človeškega življenja, zaradi česar se tako dobro podana Jezusova oseba nikdar ne more biti podana tako, da bi njegova osebnost v fantaziji sodoživljajočega gledalca vzrasla, in nikdar ne doseže predstave, ki jo gledalec že ima iz prvih svojih otroških let. Zato je podajanje Jezusove osebnosti — bodisi literarno bodisi igravsko — zelo problematično in skoro vedno zgreši. Seveda ni namen pasijona prikazati drame na odru, ampak ima samo en cilj, poglobiti religiozni in verski čut z oderskimi sredstvi. Ta prvobitni namen opravičuje vsak poizkus. In če gledamo na igre iz Kristusovega življenja, gledamo samo skozi to spoznanje. Zaradi tega se ne bomo spuščali v oceno Gregorinovega literarnega dela, temveč bomo govorili le o igralski in režijski ustvaritvi.

Gregorin je poizkusil poleg v evangelijih zapisanih dogodkov prikazati tudi dobo njih dogajanja, zato nastopajo pred nami Rimljani s svojo miselnostjo, judovska duhovščina in veliki zbor s svojimi hotenji — njim nasproti pa stoji Kristus, ki prinaša odrešenje, tako da ima to delo

Za cesto Peščenik-Krka

Višnja gora, 13. maja.

Zadnje čase se je pričela Dolenjska nekoliko prebujati in se razvijati. Temu pa je največ pripomogel SK Polž, ki je zgradil pri Sv. Duhu nad Višnjo goro prvi dolenjski smučarski in planinski dom. Težko je bilo njegovo delo, saj je moral ljudi šele prepričati in jim dokazati, da je tudi Dolenjska polna lepote in zanimivosti, saj je dežela desetega brata in višnjegorskega polža. Ko je bilo to storjeno, so se pokazale druge težave: skrajno pomanjkljive prometne zveze. Na Polzevo je vodila le slaba kolovozna pot, po nekod celo samo steza, kar je za tak turistični kraj odločno premalo. Kajti na izlete hodijo večinoma taki, ki imajo nekaj v žepu, in ti se dandanes vozijo v avtomobilih. Zato se more kak kraj le tedaj tujkoprometno razviti, če ima tudi dobre prometne zveze. In teh Polzevo nima, dasi se že več desetletij govori o potrebi avtomobilske ceste. Ceste bi bile velike važnosti za ves predel od Višnje gore preko Polzevega do Krke, kajti ti kraji so več ali manj v hribih in precej oddaljeni od državnih cest in železnice. Zato bi bila cesta tudi v gospodarskem oziru velikega pomena. Res je pa tudi, da ti kraji ceste ne morejo zgraditi sami, temveč le banovina ali država.

Komaj je SK Polž postavil svoj dom, že je pričel boj za cesto. Najprej je s pomočjo banske uprave popravil kolovozno pot od Peščenika do Zavrtača, da morejo v lepem vremenu tudi avtomobili za silo voziti do tu, kakih 700 m pa je še vedno ostalo nepopravljeno. Njegovo prizadevanje so podprli tudi prebivalci prizadetih vasi in okoliške občine. Občine Višnja gora, Stična, št. Vid pri Stični, Veliki Gaber in Krka so poslane banski upravi in srezkemu narodnemu poslancu g. Milanu Mravljetu obširno spomenico s svojimi zahtevami, kjer pravijo:

»Že nad 30 let so se vršile konference in pogajanja med občinami Dedni dol, Višnja gora, Križka vas in Krka za zgraditev moderne občinske ceste od Peščenika preko Pri-

stave, Zavrtač, Malih in Velikih Vrhov do banovinske ceste Grosuplje—Krka. Da se poži za našo Dolenjsko tako nujno potrebni tujski promet ter se ustreže krajem Peščenik, Pristava, Križka vas, Nova vas, Zavrtače, Vrhje, do Krke, bi bilo treba zgraditi dobro avtomobilsko cesto, četudi le v širini 3—4 m, ki naj bi bila tlakovana. Ta cesta bi stala okrog 300.000 Din. Dolga bi bila kakih 6 km ter bi vezala državno cesto z banovinsko cesto I. reda.

Prosimo kraljevsko bansko upravo, da bi nam prispevala vsaj Din 150.000 ter da bi se ta občinska cesta uvrstila med subvencionirane občinske ceste in bi nam poslala inženjerja ali tehnika, ki bi zakoličil traso, kjer to še ni storjeno. Cestni odbor litijski je že obljubil Din 10.000, v bodočem cestnem proračunu je pa upati na večji in znatnejši prispevek. Občini Višnja gora in Krka bi dali svoj prispevek, zlasti bi pa dali na razpolago ves kuluk, predvsem od prebivalcev direktno zainteresiranih vasi in krajev. S to cesto bi Dolenjska zelo mnogo pridobila na tujskem prometu, ker bi bil dom na Polzevem od vseh strani dostopen tudi z avtomobili.

Na Veliko sredo popoldne, ko je gosp. ban dr. Puc na svojem službenem potovanju obiskal Višnjo goro, ga je SK Polž povabil v svoj dom na Polzevo, da se osebno prepriča, kako potrebna je nova cesta. Na Polzevem so bili zbrani vsi glavni predstavniki SK Polža s predsednikom inž. Milanom Šukljeto na čelu, pa tudi nekateri gospodarski in kulturni delavci. G. ban jim je obljubil, da bo pomagal, kolikor bo v njegovi moči. Isto je ponovil tudi v Višnji gori, ko ga je župan gosp. Erjavce prosil, naj se spomni prepotrebne ceste. No, g. ban ceste ni pozabil in že minuli teden je poslal svojega inženjerja, ki si je v spremstvu predsednika SK Polža ogledal svet od Peščenika do Krke, koder bo tekla cesta. Ljudje so ju bili zelo veseli, saj sta bila glasnika, da se pričnajo za Dolenjsko novi in lepši časi...

Občni zbor Olepševalnega in tujskoprometnega društva v Celju

Celje, 14. maja.

Olepševalno in tujskoprometno društvo v Celju je imelo v ponedeljek zvečer v Narodnem domu svoj 8. redni občni zbor. Predsednik društva magistratni direktor g. Ivo Šubie je pozdravil navzoče. Spominjal se je smrti blagopokojnega kralja in umrlih družinskih članov. Zahvalil se je vsem dobrotnikom in podpornikom društva. Zlasti mestni občini celjski in g. referentu dir. Mravljeku ter mariborski in ljubljanski tujskoprometni zvezi ter agilenemu vrtarju g. Jelovšku in tisku za sodelovanje. V svojem poročilu je g. predsednik podal sledeče poročilo:

Društvo je v olepševalnem pogledu nadaljevalo svoj začrtani program. V letih 1933 in 1934 je obiskalo Celje 22.756 tujcev. Društvo je skušalo privabiti tujce v Celje s širokopotezno propagando. Propagandna brošura, ki jo je izdala ljubljanska tujsko-prometna zveza, je posla. Mariborska tujsko-prometna zveza je pred dvema letoma na pobudo celjskega društva izdala srbohrvatski in nemški prospekt mesta Celja v na-

kladi 10.000 izvodov. Društvo je tudi storilo vse korake, da bi se mestu Celju priznal značaj klimatičnega kraja, a ni uspelo. Tujsko-prometna pisarna je v upravi mariborske tujsko-prometne zveze in se je razvila v vsem zahtevam modernega turizma odgovarjajočo poslovalnico, ki ima tudi biljetarnico in menjalnico. Društvo je storilo vse, da privabi tujce v Celje in njega okolico. Obisk letoviščarjev je mnogo manjši, nego je bil v predvojni dobi. Le s sodelovanjem v poštov prihajajočih državnih in samoupravnih oblasti ter društev in gostilničarskih organizacij bo mogoče odpraviti nedostatke, ki ovirajo razvoj tujškega prometa pri nas. Hoteli v Celju niso na višku, kakor zahteva moderna doba. Kopališče ne ustreza zahtevam časa in bo treba slej ali prej pristopiti h gradnji novega kopališča. Mestna občina vzdržuje svoje ceste v lepem redu. V slabem stanju so ceste okrog mesta, tako cesta na grad, cesta na hrib sv. Jožefa, cesta v Lisce itd. Železniška uprava naj primerno uredi čakalnico in stranišče na celjskem kolodvoru, poseben odhod za potnike in

Mariborsko gledališče

Premijera Nedbalove »Poljske krvi«

V soboto je doživela Nedbalova »Poljska kri« letošnje mariborsko premijero. Izredno iznajdljiv in razgiban muzikalni stavek, mojstrsko instrumentiran, je ostal do danes svež in privlačljiv. Nedavno smo videli povodenelo potvorbo te čistokrvne operete v filmu s Petrovičem, Ondro in z Moserjem, o kateri je treba reči, da kljub dobri zasledbi ni dosegla originala niti po zamisli niti po izvedbi.

Mariborska predstava ni bila bogve kak dohodek, vendar vseskozi solidno odigrana. Vsa v svojem pravem naravnem elementu je bila naša brhka Pavla Udovičeva kot Helena, ki je mogla uveljaviti vse razgibani register svojega temperamenta, enako odlična v petju kakor v igri. Njen partner, Belizar Sanein, v vlogi grofa Bole-slava, je postavil zastavnega slahčiča na oder. Pavle Kovič je dal Jarebini tehtno veljavo ter ga opremil z vsem bogastvom svoje igralske zakladnice. Vsa ljubka in razigrana je bila Elza Barbičeva kot plesalka Vanda, ki pač s svojim »sopealskim šarmom vedno očara občinstvo. Dramatično smešna in originalna je bila Mileva Zakrajškova; prava teaterska kri. Popiel Antona Harastasočica je zopet pozabaval naše smehaželjno publiko ter ji nudil razpoloženja na pratek. Četvorica prijateljev, predstavljena po P. Rasbergerju, E. Gromu, B. Stupici in E. Vudeniku, je bila prava razposajena klapa. V malih vlogah so igrali Slava Gorinskova, Ema Starčeva in Drago Sanperl. Pomembna je bila scena praznika zahvalnosti v 3. aktu, kjer se je odlično uveljavil prožen sopran Udovičev.

Kar izboren je bil tokrat naš orkester v evrstih rokah marljivega kapelnika Lojzeta Herzo-ga, ki je z vso vestnostjo našludiral opereto. Režiji Pavla Rasbergerja gre vsa hvala. Tudi naš tako skromni plesni ansambl se je zelo potrudil. Plese je skrbno našludiral Anton Harastovič ter dal tako opereti zaokroženo obliko in polnost. Aleksander Koprive.

Naš pravi domači izdelek!

umivalnico. Poštna uprava naj da v najkrajšem času na razpolago že obstoječi telefonski celici in ukine sedanjo v vsakem pogledu pomanjkljivo celico. Vsaj za dobo letovišarske sezone naj se uvede celonočna telefonska služba. V mestu je treba namestiti napravo električnih ur in naprav za oddajanje strele ob 12. uri. Ako hočemo mesto Celje napraviti za izrazit letovišarski kraj, je treba izpolniti glavno zahtevo in čimprej zgraditi moderno kopališče na levem bregu Savinje. Mestna občina naj brez odloga premosti projekt novega kopališča in da izdelati načrte kakemu priznanemu arhitektu, tako da bo mogoče dovrešiti gradnjo do nove sezone.

Društveni tajnik in gospodar g. Rihteršič je poročal o stanju novih nasadov in o delih, ki jih je izvršilo društvo v olepšavo mesta in okolice. Vrednost društvenega inventarja znaša najmanj Din 100.000—. Društveni blagajnik g. Lečnik je poročal, da je imelo društvo preteklo poslovno leto Din 293.941-30 dohodkov in ravno toliko izdatkov. Članov je 189, skoro za 100 manj, nego v prejšnjih letih. Na predlog pregledovalca računov g. Pfeifterja je bila dana od-boru razrešnica z zahvalo blagajniku.

V odbor so bili soglasno izvoljeni g. direktor Šubie, ga. Kalanova ter gg. Natek, Posavec, Kramar, Lečnik, Mihelič, Rihteršič in Turnšek, za pregledovalca računov pa gg. Pfeifer in Šmid.

Hotedršica

Za nov drog ob meji

Naša Gasilska četa si je nadela nalogo, postaviti na prehodu državne meje kraj naše vasi nov železen drog za državno zastavo. Pred časom postavljeni leseni drog se ni obnesel, čeprav smo ga imeli postavljeno v betonskem podstavku. Ko je na tem drogu pred leti prvič zaplapolala naša državna trobojka, je slovesni dogodek privabil v našo tiho vas mnogo gostov od blizu in daleč. Bil je to dan, ki še danes toplo živi v našem spominu.

Zal, se je le prekmalu izkazalo, da lesen drog za take namene ni prikladen. Les ni mogel kljubovati vremenu. Drog, prej naš ponos, se je že po primeroma prav kratki dobi prelomil. V zrak moleči stor nam je bil bolj v zasmeh kakor v izpodbudo in smo ga radi tega sami požagali.

Naša zapadna soseda se odločno zaveda, kako velikega pomena je za obmejno prebivalstvo pa tudi za splošen vtis, ki naj ga dobi tujec, ako ga pot pripelje čez mejo, ako je tam vse urejeno tako, da že vnanji vtis povdarja državno moč in zavest. Zato so sosedje postavili na svoji strani ob meji visok železen drog za zastavo svoje države in se pri tem niso ustrašili niti človeških trte.

Gasilska četa trdno pričakuje, da tudi v Slovencih živi še ves nekdani ponos. Zato se je odločila za nabiralno akcijo za novi drog. Prebivalstvo obmejnega okoliša je večinoma siromašno in samo ne bi zmoglo znatnejših stroškov. Z dovoljenjem kr. banske uprave je tedaj imenovana četa pooblastila posebej svojega zastopnika, ki bo širrom banovine trkal na gostoljubna vrata in pozival rodoljubna srca, da po svojih močeh prislokočijo tej akciji na pomoč. Nabiralec se izkaže z uradno knjigo, kamor naj p. n. darovalci tudi vpisujejo poklonjene zneske.

Upamo, da bodo zlasti naši imovitejši krogi uvideli, kako važna je ta zamisel za dvig državljske zavesti in državnih misli ob skeleci zapadni meji. Zato ponovno prosimo, naj našega nabiralatelja nikjer ne od-slove praznih rok. Hvaležno sprejmemo tudi najmanjši znesek. V slogi je moč! — Na pomoč!

Slovenska Bistrica

Sokol. Tukajšnje Sokolsko društvo je uprizorilo pretekli petek Cenkarskega »Kralja na Belajnovcu«. Drama je bila vestno našludirana pod vodstvom režiserja br. Podobnika, ki je tudi igral naslovno vlogo. Takih kvalitativnih predstav bi še želeli. — Pred kratkim je odšel k vojakom načelnik br. Unterlechner, po volitvah pa je odločil mesto staroste g. dr. Pučnik ki je obenem izstopil iz Sokola.

Zadeva časti vseh Jugoslov-anov so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

Odmevi

»Enačbo z več neznankami« označajo ruski listi napovedano podonavsko konferenco v Rimu. Moskovski list »Izvestija« piše o tem: »Kakor znano, gre za sklenitev pakta o nevmešavanju. Italijanska diplomacija tolnači to nevmešavanje v najširšem smislu in ga razširja tudi na propagando, ki bi šla za tem, da s silo spremeni sedanji politični ali teritorialni položaj. Nemški fašisti, ki bi hoteli izvesti »anšlusa« s pomočjo notranje revolucije v Avstriji, so seveda nasprotni takemu tolmačenju nevmešavanja; toda izgleda, da bodo inšpiratorji rimske konference tak pakt podpisali tudi brez sodelovanja Nemčije. — Pa tudi Madjarska je nasprotna paktu. Jasno je, da je podonavski pakt brez nje nemogoč. Beneški sestanek naj bi bil za gotovilo njeno sodelovanje na konferenci v Rimu. V ta namen so bila nad Madjarsko izvajana preizkušena sredstva gospodarskega pritiska. Madjarska se je končno z nekimi pridržki odločila za sodelovanje na konferenci v Rimu, ki bo, kakor znano, razpravljala tudi o paklih o medsebojni pomoči, ki naj izpopolnijo pogodbo o nevmešavanju. Toda verjetno je, da ne bodo hotele vse države, zastopane na konferenci, prevzeti teh obveznosti (o medsebojni pomoči). Čeprav se zdi po pisanju italijanskih listov, da je madjarska neznanka že rešena, jih je v enačbi podonavske konference navzlic temu še vse polno neresenih...«

V »Unsere Zeit« piše Bert Brecht o težavah človeka, ki hoče pisati resnico. »Kdor hoče danes pobijati laž in neznanje, pravi avtor, in hoče pisati samo resnico, mora premagati najmanj pet težkoč. Imeti mora najprej pogum, da piše resnico, razum, da jo spozna, umetnost, da jo napravi priročno ko orožje, zmoglost presoje, da zbere take ljudi, v katerih rokah postane uspešna, in zvižaco, da jo med njimi razširja.«

Ugledna londonska gospodarska revija »The Economist«, ki se na zunanje-političnem polju zelo zavzemala za prijateljstvo z Nemčijo, navzlic temu zelo ostro kritizira zadnje nemške postavbe o izdaji dnevnih listov in o novem državljanskem pravu. O tem pravi list dobesedno: »Odslej bo zelo težko, če ne celo nemogoče, pridobiti si državljansko pravico, ne samo za Jude, marveč tudi za nemške Arijce (Poljake, Dancce, Litavce) ali nemško-arijske nenacistične. V resnici bo državljani tretjega Rajha član gospodujoče manjšine, prav tako kakor se to dogaja s člani stranke v Rusiji ali Italiji. To ni več demokracija, a nacisti, se zdi, da je tudi nočejo. Pa tudi razizem to ni. V bodoče ne bo nemškemu človeku prav nič več koristila »Race without Grace«. Izgleda, da »homo nordicus« ni več tisti človek, ki je bil nekoč.«

O novem nemškem verskem gibanju poročala »Prager Presse« z dne 9. t. m. na uvodnem mestu in prvi med drugim: »Nemško versko gibanje se danes šele poraja. Lahko postane pravo ljudsko gibanje, lahko pa tudi doživi nenadni fiasko. Odvisno je to navsezadnje od zadržanja, ki ga bodo zavzele državne oblasti, ki so zaenkrat še dobrohotno nevtralne. Zaenkrat pa je nova vera bistven faktor v svetovno-nazornem boju, ki se danes vrši v Rajhu, in skozi to prizmo morda največje poganjsko gibanje v krščanski Evropi.«

Radio

Ljubljana, 15. maja.

Ljubljana: 12.00 Šaljapin prepeva (plošče) — 12.45 Poročila — 13.00 Glas, obvestila — 13.30 Zastvirajmo za krajši čas (Radijski orkester) — 18.00 Tam za laškim gričem (vojaške pesnice) — 18.20 Slovensčina (dr. Rudolf Kolarič) — 18.40 Glas, poročila, obvestila — 19.00 Poslušajmo pozavno — 19.30 Nacionalna ura: Predavanje ministrstva poljoprivrede. Prenos iz Beograda — 20.00 Prenos koncerta iz Beograda — 21.30 Glas, poročila, program — 22.00 Domača pesna glasba (Radijski orkester). — Beograd: 20.00 Klavirski koncert — 21.00 Razne pesmi — 21.30 Zborovski koncert — 22.15 Prenos iz restavracije. — Zagreb: 20.00 Prenos iz Beograda — 22.15 Narodne pesmi. — Berlin: 19.30 Schumanovo otroške scene — 20.10 Tekme plesnih orkestro. — Beromünster: 19.50 Dunajska glasba — 21.10 Pester koncert. — Bratislava: 21.30 Klavirski koncert. — Breslava: 20.10 Plesni orkestri tekmujejo — Budimpešta: 19.30 Ponchiellijeva opera »Gioconda«. — Frankfurt: 20.15 Orkestralni koncert — 24.00 Instrumentalni koncert. — Hamburg: 19.00 Moniuszkova opera »Halka«. — Lipsko: 20.30 Kleistova veseliga »Razbili vrč« — 22.20 Koncert evropske pesne glasbe. — Luxemburg: 21.10 Pomladanski spevi — 21.45 koncert nemške glasbe. — Milan-Trst: 20.50 Opereta »Rožno mesto«. — Monakovo: 20.10 500 let zabavne glasbe — 23.00 Komorni orkester. — Paris Poste: 20.25 Corneillejeva komedija »Lažnjivec«. — Praga: 20.15 Vokalni zborovski koncert — 21.00 koncert orkestra — 22.15 Šramel Hermann. — Rim: 20.50 Simfonični koncert (Rossini, Wagner, Mendelssohn). — Strasbourg: 20.30 Komorna glasba — 22.10 Koncert orkestra. — Stuttgart: 20.15 Orkestralni koncert — 21.15 Plesna glasba — 24.00 Kitara in cembalo. — Varšava: 20.00 Potpuri lepih melodij — 21.30 Godni sekstet — 23.05 Plesna glasba. — Dunaj: 20.00 Vokalni koncert — 22.10 Vokalni in instrumentalni koncert.

Nacionalna ura ob 19.30 za vse tri jugoslovanske oddajne postaje: Predavanje ministrstva poljoprivrede. Prenos iz Beograda.

Sport

Lahkoatletski svetovni rekordi nekdanj in sedaj

Dan za dnem padajo stari rekordi in marsikateri izmed danes doseženih bi še pred par leti komaj smatrali za mogočega. Včasih kar strmimo ob teh vedno novih, včasih skoraj neverjetnih številkah in se vprašujemo, kje je meja. Razvojna pot lahke atletike v zadnjih sedemdesetih letih je res čudovita, vendar moramo ugotoviti, da se je šele v zadnjih desetih letih skoraj skokoma povzpela do današnje višine.

To nam najbolj nazorno kaže primerjava današnjega stanja lahkoatletskih svetovnih rekordov z onimi, ki so bili doseženi pred približno sedemdesetimi leti in pozneje. Tako je bil n. pr. l. 1878. najboljši čas Američana Wilmerja za progi 110 jardov (100'54 m) točno 11 sekund, medtem ko znaša današnji rekord na 100 m, ki ga drži Kanadec Williams 10'3 sek. V istem času je dosegel Wilmer na progi 220 jardov (201'14 m) čas 22'8 sek., njegov rojak Locke pa ima danes na isti progi čas 20'6 sek. Rekord na 440 jardov (402'29 m) Angleža Colbecka (l. 1868) s 50'4 sek. stojita danes nasproti rekorda Američanov Eastmana (440 jardov) s 46'4 sek. in Carra (400 m) s 46'2 sekunde. Isti Colbeck je tekel pol milje (804'58 m) v 2:02 minute, današnji svetovni rekord Eastmana pa je 1:49.8 min. in na 800 m Angleža Hampsona tudi 1:49.8 min. Za 1500 metrov je rabil l. 1868 Anglež Chinnery 4:15 min., Bonthron (USA) pa lani le 3:48.8 min. Isti Chinnery je dosegel na progi 5000 m čas 15:52 min., Finec Lehtinen pa je rabil za isto progo le 14:17 minut. Rekorden čas za 10.000 m je držal l. 1904 slavni Shrubbs (Anglija) z 31:12 min., nič manj slavni P. Nurmi pa s 30:06.2 min. V teku preko zaprek na 120 jardov (109'72 m) je dosegel Anglež Stirling (leta 1870) čas 16'4 sek., lanski rekord Bearda (USA) pa 14'2 sek. V istem teku je postavil na 400 m l. 1900 Tewksbury (USA) rekord z 57'6 sek., kar je izboljšal doslej njegov rojak Hardin na 50'6 sekund.

Anglež Little je skočil l. 1866 v višino 1'75 metra, Američan Marty pa drži sedaj marko 2'06 metra. V skoku ob palici je bil prvi rekord Angleža Wheelerja (l. 1866) 3'04 metra, kar je izboljšal Graber (USA) prejšnji mesec na 4'40 metra.

V skoku v daljino se je približal Anglež Fitzherbert l. 1866 s 5'99 m marki 6 metrov, kar je izboljšal l. 1932 Japonec Nambu za skoraj 2 metra na 7'98 metra. Troskoku O'Connell (USA) iz l. 1906 s 13:82 m, stoji

nasproti sedanji svetovni rekord Japonca Oshime s 15'82 m, torej točno 2 m več.

Skromen se zdi rekord v metu krogle iz l. 1870., ki ga je postavil Anglež Stone z 11'13 metra, napram današnjemu, ki ga ima ameriški orjak Torrance s 17'40 metra. Mimogrede omenjeno je to tudi rekord, o katerem danes mislijo strokovnjaki, da ga skoraj ne bo mogoče več izboljšati. Lemming (Švedska), je vrgel l. 1906. kopje 53'52 metra daleč. Finec M. Järvinen pa drži marko 76'66 m, torej za 20 metrov več.

Skoraj za še enkratno daljino se je izboljšal met diska. Leta 1896 ga je zagnal Američan Garret 29'15 metra, Nemeč Schröder pa prejšnji mesec 53'10 metra. Slično je z metom kladiva. Rekord Angleža Leeka iz l. 1868 s 30'34 m je izboljšal Američan Ryan na 57'77 metra.

Primerjava teh števil nam kaže, da se sicer počasi, toda stalno izboljšujejo rekordi v skoraj vseh lahkoatletskih disciplinah. Posebno danes, ko skoraj vsak teden čitamo, da so padli stari in se postavili novi rekordi, se vprašujemo sportni strokovnjaki, kje da je prav za prav absolutna meja človeških telesnih zmoglosti. Za nekatere sportne discipline so že postavili tako mejo, če imajo pa prav, bo pokazala bodočnost.

Olimpijski dan v Mariboru

Olimpijski odbor je na svoji seji dne 8. t. m. določil spored letošnjega »Olimpijskega dne«, ki ga izvede 2. junija. Dopoldne se na igrišču ISSK Maribor v ljudskem vrtu vrši nogometni turnir juniorskih moštev mariborskih klubov. V mestnem parku bo velik olimpijski koncert vojaške godbe, po mestnih ulicah bodo naši sportniki in Sokoli izvedli nabiralno akcijo za »olimpijski fond«, ob 11. uri pa bo na že tradicionalni progi skozi mesto štafetni tek lahko-atletov.

Popoldne bo na stadionu SK Železničar na Tržaški cesti reprezentančna revija vseh sportnih panog (nogomet, tenis, lahka-atletika, težka-atletika, sabljanje, kolesarenje), nastop vzorne vrste najboljših telovadcev Sokola na orodju ter nastop vojaštva (inženjske djačke čete). Ob tej priliki bo tudi svečani nastop vseh udeležencev »Olimpijskega dneva«, prigodnostni nagovor predsednika ter počastitev olimpijske zastave.

Za »Olimpijski dan« vlada že sedaj ogromno zanimanje ter bo z ozirom na pestrost in kakovost sporeda, kakor tudi nizko nastavljen vstopnino nedvomno rekordna udeležba občinstva.

Sokolstvo

Zbor župnih prosvetarjev Saveza SKJ

V četrtek 8. in petek 9. t. m. so v dvorani filozofske fakultete v Beogradu zborovali prosvetarji žup Saveza SKJ. Dnevni red zborovanja, ki ga je oba dneva vodil predsednik SPO br. dr. Vladimir Belajčić je obsegal 17 točk, od kojih pa sta dve odpadli. Po pozdravnem nagovoru predsednika SPO, ki se je uvodoma spomnil tragične smrti kralja Aleksandra je podal tudi pregledno poročilo o izvršenem delu in o tečajih. Soglasno je bil sprejet predlog SPO, da se v maju izvede obvezna proslava Sv. Save, v jeseni proslavi 100letnica Ilirskega pokreta in izvede »Trenostni teden«. Na pobudo l. namestnika starost Saveza brata Gangla je SPO izdelal tudi osnutek letošnje proslave 1. decembra, ki bo pod devizo »Dan Jugoslovanov — živečih v inozemstvu«. Predlog so navzoči po kratki debati soglasno sprejeli, SPO pa bo izdelal še točen načrt za samo proslavo. O sodelovanju prosv. organov v socialni akciji je referiral tajnica SPO s. Zorka Vojnović-Trkulja. Po stvarni in vsestranski debati se je sklenilo, naj se po vseh župah in večjih edinicah osnujejo socialni odseki, ki naj bo njih član tudi predsednik prosv. odbora ali njegov namestnik, odklonil pa predlog, naj bi se socialni pododsek ustanovil v okviru prosv. odbora. O delu prosv. organov v sokolskih četah je referiral brat Brzaković. O propagandi za zlet Junakov v Sofiji je referiral brat dr. Dragič, ki je dal delegatom z ozirom na pomen tega zleta in na čim bolj rigorozno izbiro udeležencev dragocena navodila, na kak način zainteresirati tudi širšo javnost za Bolgarijo, njeno zgodovino, njen položaj in Junake. Naša udeležba mora potrditi sloves, ki ga uživamo v Bolgariji, pokazati predvsem našo visoko kvalitativno usposobljenost, discipliniranost in prisrčnost napram bratom Bolgarom.

O prosvetnem delu v tekočem letu je podal kratek referat brat dr. Makso Kovačič. Posebno interesanten je bil referat brata dr. Tabakovića ki je izzval živahno debato, ki je izvenela v soglasno odobravanje tega izredno važnega referata, ki bo v marsičem pokrenil živahnejšo akcijo in borbenost Sokolstva, ki mora v raznih napadih, ki se nanj ponavljajo, iz defenzive v ofenzivo. O medsebojnem dopisovanju dece in naraščaja raznih edinic in žup je poročal brat Jovan Udički. O nameravani izdaji »Spomenice« o blagopokojnem kralju Aleksandru je referiral predsednik SPO brat dr. Belajčić, in pojasnil, kako si zamišlja to spomenico. V načelu je bil referat sprejet z dodatkom, naj SPO izdela točen razpored vsebine in izvede potem dokončno redakcijo. Naslednji dan je pričelo zborovanje ob osmih. O književno-umetniškem odseku v SPO je referiral brat dr. Belajčić. Ob tej priliki se je razvila tudi daljša debata o sokolskem tisku, ki naj se izboljša ter je bilo sklenjeno, naj v bodoče vse sokolske edicije

cenzurira prej SPO in naj se namesto sedanjega koledarja izda v bodoče nekaj popularen koledar, kakor ga izdajajo za narod razna združenja. Tudi sokolski katekizem in priročnik za prosvetno delo naj se tekom leta izdasta. Pri predlogih žup so se po daljši debati nekateri predlogi sprejeli, drugi odstopili v reševanje SPO in bodoči savezni upravi. Ker se pri zadnji točki — nujni predlogi — ni nihče prijavil k besedi, je v imenu zbranih prosvetarjev izrekel zahvalo za izvršeno delo SPO in predsedniku bratu dr. Belajčiću, dr. Kovačič, ki je obenem izrekel tudi spontano željo, naj ostane brat dr. Belajčić tudi v bodoče na čelu prosvetnemu odboru. Brat dr. Belajčić se je ginjen zahvalil za izkazano mu zaupanje ter je s prisrčnimi besedami zaključil zbor, ki je bil ves čas na zavidni višini, bratsko iskren in živahen, pa bo brez dvoma dal novih pobud. Popoldne so se zborovalci odpeljali preko Mladencova na Oplenac, kjer so se poklonili spominu nepozabnega Viteškega kralja Zedinitelja, a na povratku so počastili na Avali še spomin Neznanelega junaka.

Praznik sokolske mladine na Taboru

Mladina Sokola I. Tabor se vestno pripravljala za svoj veliki praznik, ko bo sprejela iz rok sokolske dece Sokola Kraljevi Vinogradi v Pragi svoj prvi dežji prapor, ki mu bo kumoval Nj. Vel. kralj Peter II. Vse priprave so v polnem teku, zlasti se marljivo pripravljajo v telovadnici vsi od najstarejših do najmlajših. Kot uvod v slavnostni bo v soboto 18. t. m. ob 20. telovadna akademija članstva in naraščaja. Društveni vadiateljski zbor je sestavil za akademijo vse točke, razen ene, sam, za kar mu gre vse priznanje. Spored sobotne akademije je naslednji: 1. orkester Sokola I. Sokolski pozdrav; 2. ženski naraščaj: novo pokoljenje; 3. člani: bradlja; 4. članice: vaje s kiji; 5. moški naraščaj: preskoki čez konja; 6. ženski naraščaj: dvotorica; 7. člani: osmorica; 8. članice: proste vaje; 9. moški naraščaj: moč volje in hrepenja, petorica, simbolične proste vaje; 10. člani: drog; 11. člani, članice, moški in ženski naraščaj: telovadni plesi; 12. sokolski orkester: sokolska koračnica. V nedeljo 19. t. m. bo ob 10. slavnostno razvite dečje prapora, nato povorka po mestu, popoldne ob 16. mladinska telovadna akademija, pri kateri nastopi tudi moška in ženska deca Sokola Kr. Vinogradi. Vsa ljubljanska in okoliška sokolska društva vabimo, da se polnostevilno v kroju, z društvenimi in naraščajskimi prapori udeležijo nedeljske dopoldanske slavnosti. Cenjeno občinstvo pa bratsko prosimo, da se udeležijo vseh svečanosti v čim večjem številu in tako pokaže priznanje tihemu sokolskemu delu v telovadnici.

PROSVETA

Beograjske „Ideje“

Če se ozremo na skoro enoletno dobo beograjskega literarnega tednika »Ideje«, je težko razumeti, kako malo je ta list pri nas znan in upoštevan.

G. Miloš Crnjanski, ki stoji na čelu lista, je znan kot avtor historičnega romana »Seobe«, ki je splošno priznan kot najboljši srbski povojni roman. Nič manj ni znano njegovo kulturno delovanje na vseh mogočih poljih prosvete. Svoje jugoslovanstvo je najbolj izpričal, ko je pokrenil ta list in se mu popolnoma žrtvoval v zavesti, da je v prvi vrsti nujno in neobhodno potrebno — kulturno zblizanje Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Mar ni sramota, da pri nas danes poznamo in cenimo nemško literaturo (kot umetnost sploh) bolj od srbske? Da imajo končno Srbi neprilicno bolj živ kontakt s francosko kulturo kot z našo? Ali pa, da nekateri slovanski narodi gledajo na nas Jugoslovane kot na kulturno manj vredne?

Vsa ta žalostna dejstva — ne spadajo samo v našo preteklost, ampak nam groze uničiti bodočnost.

Samo v popolnem medsebojnem spoznavanju, v utrjevanju skupnih kulturnih vrednot, če se počno Srbi zavedati naših herojev, našega Prešerna, Groharja, Jakopiča, Cankarja itd., če se mi naučimo spoznavati njih narodno pesem in slavno zgodovino, če oni sprejmejo našo za svoje in bomo mi doživeli njihovo kot našo, v tem plemenitem medsebojnem spoznavanju bo šele počelo kaliti pravo bratstvo; naučiti se moramo ceniti drug drugega, v tem bo naša prava in končna skupnost.

»Ideje« so si zastavile ta visoki cilj, ne kot mrtev, informativno pisan, ampak v naše narodno življenje živo posegajoči faktor. Večina članov »Ideja« je polemičnih, ker nikakor ni namen lista, da ponavlja že izrečeno, ampak, da nam širi horizonte in da postane osrednje glasilo svobodnih, brezkompromisnih kulturnih ljudi naše velike domovine.

V koliko so »Ideje« tej nalogi že zadostile, naj predvsem objasnim s tem, da opozorim na »Uvodne članke« g. Miloša Crnjanskega, kjer razkrinkava in bica vse naše narodne hibe in bolezni ter skuša afirmirati naše skupne vrednote. — Stanislav Vinaver, ta najbolj znani srbski kritik in esejist, v široko zasnovanih študijah bica srbsko »kulturno politiko« in kaže resničnejša in pravilnejša pota v bodočnost. Poleg njiju se zbira okoli lista elita srbskih književnikov vseh smeri in barv. Poudariti je, da so »Ideje« doslej že priobčile tudi obširna polemična članke podpisane o Prešernu, o Jakopiču, o Župančiču, o Severju itd. in da v najkrajšem času izhajajo slovenski prispevki izključno v slovenščini. Da se to že ni zgodilo prej, je naša krivda, ne pa urednikova. On je storil vse, da si pridobi iz naše sredine čim več sotrudnikov, ki bodo vedeli kaj novega in originalnega povedati.

Omenim naj še originalne razgovore s prvaki tujih literatur in umetnosti vobče: z Adré Gideom, Argentino itd., ki svedočijo, kako resno in široko razumeva g. Crnjanski svojo nalogo. — V Ljubljani dobite »Ideje« v knjigarni Schwentner. Ivan Mrak.

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za jutri: Pretežno jasno vreme s povečano oblačnostjo na severozapadu in v zapadnih delih države.

Dunajska vremenska napoved za jutri: Topleje, nobene nevarnosti za slano, ponoči oblačno z zapadnimi vetrovi.

Borzna poročila

Curih, 15. maja. Beograd 702. Pariz 2038. London 1508. New York 30925. Bruselj 5231. Milan 2545. Madrid 42225. Amsterdam 20945. Berlin 12430. Dunaj 58—. Stockholm 7770. Oslo 7570. Kopenhagen 6725. Praga 1289. Varšava 58325. Atene 292. Carigrad 249. Bukarešta 305. Helsingfors 6645. Buenos-Aires 0795.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitna vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakmah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

MAJHNO POSESTVO v ljubljanski okolici (gorenjska stran) je zaradi odselitve zelo ugodno naprodaj. Posedstvo ima najlepšo lego ob vodi, je gospodsko urejeno in je zlasti primerno za letovišče. Ponudbe pod »Mirni dom« na upravo »Glasa Naroda«.

VAŽNO ZA GOSPODINJE IN DEKLETA!

Ravnokar je izšla od S. M. Felicite Kalinšek, v osmem pomnoženem natisu, najpopolnejša knjiga

»Slovenska kuharica«

z novimi večbarvnimi tabelami in v elegantni vezavi, ki jo dobite za ceno 160 Din v knjigarni ANT. TURK nasl. LJUBLJANA, Tyrseva (Dunajska) cesta 5.

Srebrni blok se maie, zlati se utrijuje

Ni se še poleglo vznemirjenje, ki se je polastilo vsega mednarodnega gospodarstva zaradi opustitve zlatega standarda v Belgiji in tudi še niso pozabljeni spretni manevri spekulacije na holandsko in švicarsko nacionalno veljavo, že vzhaja na svetovni gospodarski pozornici nova senzacija — nenavaden dvig cene srebra na mednarodnem trgu.

Prvi sunek navzgor je izšel s strani U. S. A. že pred dobrim letom, ko so Američani preuredili razmerje svojih srebrnih rezerv napram zlatu v relaciji 1:3. Nakup srebra po ameriški vladi je pripomogel k okrepljeni mednarodnega trga srebra, kar skrajna ni igralo pomembnejše vloge v svetovni gospodarski politiki. Zadnje tedne pa je ta dvig pričel zavzemati vse večji obseg. Samo tekom zadnjega tedna so se dvignile cene naenkrat za 10 %. Zadnjo soboto je Newyork dvignil ceno za 4 %, London je istega dne plačal za srebro v palicah 36,25 pence za unčo. Od julija 1922, na svetovnem trgu cene za srebro niso bile tako visoke.

Paradokso izgleda trditve, da je srebrna haussa v neposredni zvezi z zadnjimi zmaganji »zlatega bloka«. Mednarodna spekulacija, ki je utrpela ogromne izgube v kampanji za miniranje »zlatega bloka«, je po težkem porazu usmerila vso svojo delavnost srebru. Samo na ta način si lahko razlagamo, zakaj je prvotni neznatni dvig cene srebra, ki ga je izzvala nova gospodarska politika predsednika Roosevelta, v zadnjem času tako zelo narasel. Razumljivo pa je tudi, da more srebrna haussa v sedanji valutarni konstelaciji roditi težke posledice v državah s srebrno veljavo. V resnici tudi že prihajajo iz teh držav vesti, ki pričajo o strahu, pa tudi o ukrepih proti preteči nevarnosti. Tako je mehiška vlada zaprla že vse banke in hkratu izdala številne naredbе, da se srebro izloči iz prometa. Mehiška državna banka je pooblaščen, da izdaja bankovce, in prepovedan je izvoz kovanega in nekovanega srebra. Odrjena je nadalje prisilna zamenjava srebrnih depozitov v bankah za nove bankovce. Srebrni drobiž zamenjujejo z bakrenim. Za vsako kršenje teh odredb so določene najstrožje kazni. Srebro se kot baza mehiškega valutnega sistema posavlja.

Slične vesti prihajajo tudi iz Indije. Vlada je začasno zaprla borzo za srebro v Bombay, ki je svetovnega pomena. V Indiji se boje, da se bo treba tudi tam zateči k izrednim ukrepom, ker vsaka nadaljna oscilacija cene za srebro lahko resno spodmakne stabilnost srebrne rupije.

Posledice nepričakovanega dviga cen srebra utegnejo postati zlasti nevarne za Kitajsko, ki ima ves svoj denarni sistem zasnovan na srebru. Nagli pretres v odnosu med cenami lahko povsem uniči gospodar-

sko življenje te države, ki je itak razrvano zaradi težkih političnih viharjev zadnjih let.

Razplet dogodkov na srebrnem trgu vzbuja strah tudi v Ameriki sami. Igra z dviganjem cen, ki jo je prvotno začela ameriška vlada sama in ki jo je pozneje prevzela spekulacija, je povzročila, da so se borzne cene oddaljile od uradne cene ameriške vlade, ki jo je plačevala pri nakupu srebra za vladni srebrni fond. Medtem ko uradna cena za srebro znaša danes 77,57 centa za unčo, kotira newyorská borza srebro po 81 centov. Na ta način nastaja nevarnost, da preide v taki situaciji srebro v roke mednarodne spekulacije, a ne v ameriški fond. Iz Amerike poročajo, da se v senatu že pojavljajo glasovi, naj predsednik Roosevelt z zakonom določi najvišjo dovoljeno ceno za domače srebro, in to 1,29 dolarja za unčo. Taka rešitev pa bi pomenila precej dvomljiv izhod iz nastale situacije. Vsak dvig cene srebra ima za posledico okreplitev spekulacije in to tem bolj, ker mora ameriška vlada še nadalje kupovati srebro, dokler ni doseženo po zakonu zahtevano

razmerje med zlatom in srebrrom. Po cenitvi ameriških listov je treba vsaj še dveh let, predno bo dosežena relacija 1:3 in dosežen nakup 1.100 unč srebra, kolikor ga še manjka. Ker med tem narašča tudi zlata rezerva Zedinjenih držav, ni mogoče niti oceniti količine srebra, ki jo bo treba še kupiti, kar naravno odpira široko polje nadaljevanju spekulacije s srebrrom.

Med tem ko posledice sedanjega dviga cen za srebro groze z resnimi komplikacijami vsem državam s srebrno valuto, utegne to imeti na drugi strani za posledico znatno izboljšanje situacije »zlate fronte«. Že površen pogled na borzne tečajnice zadnje nedelje zadostuje, da se prepričamo o naslednjem: Po velikonočnih praznikih so anglosaške valute pričele kazati tendenco navzdol. Angleški funt je na pariški borzi tekom enega tedna padel za 1 frank, oslabljen je pa tudi dolar, ki je kolebal med 15, 12 in 13. Hkratu sta bila holandski goldinar in švicarski frank kotirana nad svojo najnižjo točko.

Na pariški borzi prevladuje mnenje, da je uspešna intervencija Francije za obrambo holandskega goldinarja in švicarskega franka znatno pripomogla, da je bil napad na zlati blok pravočasno odbit, kar je gotovo okreplilo solidarnost in utrdilo položaj zlatega bloka.

G. L.

Občni zbor Ljubljanske borze

V torek ob 4. popoldne je bil v borznih prostorih X. redni občni zbor Ljubljanske borze za blago in vrednote. Dobro obiskani občni zbor je otvoril predsednik dr. Ivan Slokar, ki je konstatiral pravilno sklicanje občnega zbora in njegovo sklepčnost. Nato se je v globoko občutenih besedah spominjal smrti našega blagopokojnega kralja. Ko smo pred enim letom zborovali na tem mestu, je dejal g. predsednik, je veljal naš prvi pozdrav našemu vzvišenemu kralju, danes pa je naša žalostna dolžnost, da moremo posvetiti nekaj trenutkov le še spominu na velikega kralja in mučeniškega voditelja našega naroda. Predsednik se je spominjal nato zaslug pokojnega kralja ter zaključil svoj govor z vzklikom »Večna slava spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja!«, kateri vzklik so ponovili vsi zborovalci. Prav tako tudi predsednikov vzklik mlademu kralju Petru II.

Nato je podal predsednik dr. Slokar predsedniško poročilo, v katerem se je najprej spominjal smrti bivšega glavnega tajnika dr. Dobrile, nato pa smrti dvornega svetnika Bežeka, ki je bil od leta 1929. pravni tajnik borze in vodja razsodišča. Končno se je spominjal tudi smrti veletržca Stupice, ki je bil predsednik razsodišnega senata. Spomin vseh treh so počastili zborovalci s pieteto.

Predsednik dr. Slokar je nato podal kratko in zgoščeno karakterizacijo sedanjega gospodar-

skega položaja, ki je še vedno v znaku gospodarske depresije. Izgledi v bodočnost so nejasni in z raznimi ovirami je onemogočen prost razvoj mednarodne trgovine. Teoretični in praktični ekonomisti že spoznavajo, pa tudi nekateri politiki, da je ta sistem zgrešen in da se položaj v primeri s prejšnjim sistemom svobodne trgovine ni izboljšal. Gospodarstvo je zašlo v slepo ulico, a ne stori se dovolj, da bi se omogočile zopet normalne razmere. Kljub temu pa ne smemo obupati. Posebno gospodarske organizacije morajo ohraniti oni optimizem, ki je potreben za napredek. V resnici tudi že opažamo, da so se nekatere gospodarske panoge že prilagodile novim razmeram. Zato moramo upati, da vendar pridejo boljši časi in prepričani smo, da je ta optimizem tudi upravičen. Samo s plodnosnim gospodarskim delom moremo doseči izboljšanje in zato treba temu delu posvetiti svoje sile.

Nato je pozdravil predsednik dr. Slokar zastopnika banke uprave dr. Marna, predsednika Zbornice za TOI Ivana Jelačina in zastopnika Zveze trgovskih združenj tajnika I. Kaiserja ter zastopnike tiska.

Ker je bilo poročilo borznega sveta razdeljeno med zborovalce, se poročilo ni prečitalo. (Izvelek iz poročila smo objavili že včeraj.)

Za finančni odbor je poročal njegov predsednik Gregore. Tudi izvelek iz njegovega poro-

čila smo objavili že včeraj. Ob koncu svojega poročila je predlagal absolutno upravi, čemur je občni zbor soglasno pritrdil.

Ko je še predsednik imenoval skrutinatorje, so sledile volitve, ki so dale ta rezultat. Soglasno so bili izvoljeni:

v borzni svet: dr. Ivan Slokar, dr. Josip Basaj, Fran Heinrihar, Avgust Tosti in dr. Fran Windischer;

v razsodišče: Josip Ljubič, Oto Lorant, Cezar Menardi, dr. Ciril Pavlin in Slave Simončič;

v finančni odbor pa: Ivan Gregore, Janko Jovan, Anton Kralj, Josip Ljubič in Anton Soršak.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik dr. Slokar je zaključil občni zbor z zahvalo vsem zborovalcem za udeležbo.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA.

Začetek ob 20.

16. maja, četrtek: V času obiskanja. Red Četrtek.

17. maja, petek: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob 20.

15. maja, sredo: Zaprt.

16. maja, četrtek: Mala Floramy. Gostovanje ge. Lubejeve in g. Dubajčica iz Zagreba. Red 2.

Drama.

Občinstvo opozarjamo, da bo v četrtek 16. t. m. namesto napovedane predstave »Beneškega trgovca« Gregorinova pasijonska drama »V času obiskanja« za red Četrtek.

Za četrtek najavljeno gostovanje drame z »Bunburyjem« v Kranju se je moralo zaradi tehničnih ovir preložiti.

P. n. občinstvo opozarjamo ponovno na izredno zanimiva gostovanja mariborske drame v našem gledališču ter gostovanje našega ansambla v Mariboru. Mariborčani se nam bodo predstavili z Wildeovim »Idealnim soprogom« in Kalačev »Kvadrato kroga«. Ljubljanci pa bodo igrali v Mariboru Linhardtovo igro »Matiček se ženi« in Zweigovo »Siromakovo jagnje«. Ker sta gostovanja odvisni od predprodaje vstopnic, vabimo p. n. publiko, da se polnoštevilno odzove ter pokaže s tem svoje razumevanje za kulturno nalogo, ki jo vršita s tem obe gledališči. Predprodaja vstopnic je pri dnevni blagajni v operi. Predstave bodo v četrtek 23. in petek 24. maja.

Opera.

Tijardovičev: »Mala Floramy« z zagrebškima gostoma go. Lubejevo in g. Dubajčico pojo v četrtek 16. t. m. V opereti sodelujejo nadalje dami: Spanova in Kogejeva ter gg.: Marček, J. Rus, Simončič in Sekula. Originalnega ameriškega mornarja bo igral g. Peček, ki obeta postaviti z njim eno svojih zabavnih kreacij. Polkovnika Armandu pa bo podal naš komik g. Zupan. Opereta domačega dalmatinskega komponista, ki se je v preteklih sezonah izredno priljubila občinstvu, bo gotovo tudi zdaj zelo privlačna, posebno ker pojeta glavni partiji odlična zagrebška pevca, katera uživata vse simpatije naše publike. Režiser: g. Zupan, dirigent: dr. Švara. Predstava je izven abonmaja.

Mariborsko gledališče

16. maja, četrtek: Hoffmanove pripovedke. Red B. Gostuje Jože Gostič, prvi tenor ljubljanske opere.

17. maja, petek: Zaprt.

Italija in Abesinija

Kolikšna je vrednost abesinske armade? Italija je pripravljena na vse

Včeraj je med razpravo v rimskem senatu o proračunu zunanjega ministrstva povzel besedo tudi sam Mussolini, ki je porabil to priliko, da je spričo čedalje ostrejša angleške in francoske kritike italijanskega postopanja v sporu z Abesinijo izrekel nekaj »odločnih« besed v znanem fašističnem stilu. Dejal je med drugim, da je italijanska vojska dobro pripravljena, najmodernejše opremljena in da se ničesar ne boji. Šteje pa trenutno najmanj 900.000 od nog do glave oboroženih mož. Če smemo verjeti Mussoliniju, se Italija zdaj prav od nikogar ne da več oplasiti in računati je treba s tem, da bo do dejanskega spopada z Abesinijo zares tudi prišlo. V zvezi s to možnostjo pa bo zanimivo proučiti vrednost abesinske armade.

Kolikšna je vrednost abesinske armade?

Svetovno časopisje zadnje tedne zelo živahno razpravlja o italijansko-abesinskem sporu. Zanimiva so zlasti ugibanja o dejanskem stanju italijanskega vojaštva v Vzhodni Afriki, še posebej pa številna moč abesinske armade. O tem je zadnje dneve mnogo poročalo zlasti francosko in angleško časopisje, ki kar tekmuje, kdo bo prinesel senzacionalnejše vesti. Nemci pa tudi ne zaostajajo. To je tudi razumljivo, saj ni danes že nikaka tajnost več, da gledajo Nemci že z nekako naslado na razvoj italijansko-abesinskega spora. Zelo verjetno je celo, da igra pri oboroževanju Abesinije nemško orožje zelo pomembno vlogo.

Posebni dopisnik v Abesiniji

Kakšno zanimanje vlada v Nemčiji za italijansko-abesinski spor, nam najboljšo dokazuje dejstvo, da so številna nemška uredništva odposlala v zadnjem času svoje posebne dopisnike v abesinsko prestolnico. Hitlerjev organ »Völkischer Beobachter« je dirigiral celo svojega urednika Joba Zimmermanna, ki poroča zdaj »vojemu« listu v prvem dopisu o dejanski vrednosti abesinske armade. Iz ob-

širnega dopisa posnemamo nekaj značilnih ugotovitev, ki bodo nedvomno zanimala tudi naše čitatelje.

Napredek abesinske armade

Dopisnik govori najprej o dosedanjem razvoju abesinske vojaške organizacije in ugotavlja v tej zvezi, da kaže sedanja abesinska armada v primeri z njenimi prvimi nastopi v drugi polovici prejšnjega stoletja, ko je v Abesiniji vladal cesar Teodor, znaten napredek. Abesinska armada je bila tedaj sestavljena še iz divjih talp vojščakov in roparjev, ki so nastopale v boju v starem, od Arabcev prevzetem bojnem redu. Desnemu križu je poveljeval »Grasmač«, levemu pa »Kanjasmač«. Vrhovno poveljstvo je bilo v rokah »Dedijasmača« kateremu je navadno načelov poseben poveljnik, nazvan »Fitaurari«. Najvišji poveljnik armade in cesarjev namestnik se je imenoval »Ligamaquass«, ki je nosil rdeč plašč in se je tekom bojnih operacij naglo premikal semintja, da je tako sovražnika zbegal glede dejanskega položaja svoje armade. Tako urejeni in opremljeni so abesinski vojaki napravili in sovražnika grozen vtis. Navdali temu so bili Abesinci leta 1869 pri Magdalli od Angležev poraženi, ker so bili proti modernemu orožju brez vsake moči. Cesar Teodor je po tem porazu izvršil samomor.

Cesar Menelik

Velik vojaški duh pa je bil cesar Menelik. Ta je popolnoma reorganiziral abesinsko armado, potem ko je poseben strokovnjak, vojni maršal Ras Makonnen dobila proučil vzroke abesinskega poraza pri Magdalli. Abesinska armada se je tedaj prvič reorganizirala po evropskem vzoru. Tradicionalni arabski bojni red je v armadi sicer še ostal, a cesar Menelik je med tem z vso energijo izvedel modernizacijo oborožitve vojskav. Uspehi te reorganizacije so se pokazali že leta 1895, ko je abesinska armada zadala italijanski občuten poraz pri Adui.

Sedanji cesar Haile Selassie je z reformami svojega prednika Menelika nadaljeval in lahko rečemo, da je dosegel že prav lepe uspehe. Posameznim armadnim oddelkom poveljujejo poglavarji posameznih plemen. Število zaupa-

nega jim vojaštva se ravna po zaupanju, ki ga ti poglavarji uživajo pri cesarju.

300.000 mož pripravljenih za boj

Danes šteje Abesinija, tako pravi dopisnik, najmanj 300.000 moderno oboroženih vojakov, ki jih lahko takoj postavi na fronto. Ti vojaki razpolagajo z najmodernejšim avtomatičnim orožjem (strojnimi, avtomatičnimi puškami in avtomatičnimi topovi).

Prav tako ima že sedaj Abesinija za vsak slučaj vedno na razpolago posebne tehnične oddelke, ki lahko vsak trenotek priskočijo glavni armadi na pomoč.

Skupna vojaška sila

Skupno vojaško silo Abesinije je sicer težko ugotoviti, vendar pravi dopisnik, da je zelo verjetno število 800.000 mož, ki ga navajajo dobri poznavalci abesinskih razmer. Abesinska armada ima že danes na razpolago najmanj 1500 najmodernejših strojnica, nadalje okoli 30 posebnih topov proti tankom, potem pa še celo vrsto starejših topov. V zadnjem času je bilo vtihotapljenih v Abesinijo najmanj 30 tisoč najmodernejših pušk, h katerim je treba dodati še okrog 100.000 »Mauzerov« lovškega tipa. V zalogi pa ima armada več kot 100.000 pušk starejšega tipa, ki pa pridejo tudi za sedanje boje še vedno v poštev.

Aviacija in avtomobili

Abesinska aviacija je tudi precej izpopolnjena. Dopisnik pravi, da razpolaga Abesinija trenutno z velikim številom aeroplanov francoskega, angleškega in italijanskega izdelka, dopisnik pa pri tem ne navaja velikega števila aeroplanov nemškega izdelka. V posebnih šolah se vzgaja pilotski naraščaj.

Avtomobilski park šteje okrog 100 modernih vozov, ki so tako opremljeni in urejeni, da nudijo tudi na slabih abesinskih cestah lahko najhitrejšo zvezo med zaledjem in armado.

Visoke moralne odlike

To bi bila po navedbah dopisnika sedanja moč abesinske armade. Toda dopisnik sam pravi, da ne smemo prezreti visokih moralnih kvalitiet abesinskega vojaka, in pravi k

temu dobesedno: »Znana ravnodušnost abesinskega vojaka nasproti grozeči smrti, ki je skupna mnogim orientalcem, nadalje divja. bojevitost narava, predsems pa naravnost neverjetna fizična izdržljivost, s katero prenaša podnebje in tudi najtežje zahteve, ki se stavijo nanj, predstavljajo prav za prav največji plus abesinske vojske. Pri solne, ki bi vsakega gologlavca Evropea zrušilo že najkasneje po petih minutah, Abesinec lahko brez pokrivala in v hitrem tempu ter brez odmora napravi po pet in še več kilometrov. Marši po povprečno 60 km so nekaj običajnega.«

Oficirske šole

Dopisnik nadalje navaja, da razpolaga abesinska armada že s priznanimi vojaškimi talenti. Generalnega štaba v evropskem smislu abesinska armada sicer ne pozna, tako tudi manevrov ne, toda zdi se, da je oboje Abesinec, ki so rojeni vojaki, to tudi potrebno.

Za vzgojo častnikov v Abesiniji skrbijo posebni vojaški strokovnjaki iz Evrope. Dopisnik navaja samo švedske in belgijske oficirje, ne govori pa o nemških, ki jih v zadnjem času v Abesiniji prav gotovo tudi ne manjka. Izmed evropskih oficirjev si je po dopisnikovem mnenju pridobil največ zaslug za vzgojo dobrega oficirskega naraščaja pri Abesincih švedski general von Virgin, ki poučuje v šoli »Ras-Tafari« v Addis Abebi. Poleg te šole pa obstoja še posebna oficirska šola v Halotti, kraju, ki je oddaljen kakih 45 km od Addis Abebe. V njej poučuje pet švedskih oficirjev. Belgijska vojaška misija je sestavljena po dopisnikovem mnenju iz najmanj 15 visokih častnikov, vodi jo pa komandant Pollet. Veliko tujih oficirjev pa je v cesarki gardi. Vsi ti imajo nalogo, da ustvarijo polagoma neka dobro izvežbanih čet, ki naj služijo potem za podlago vojaškega vežbanja drugih oddelkov.

Dopisnik zaključuje te svoje zanimive navedbe z ugotovitvijo, da je abesinski narod pod vodstvom svojega sedanjega cesarja ni najboljši poti napredka in pravi, da Abesinij ni dežela, ki bi se pustila od kogarkoli tak zlahka vtakniti v žep. »Njena bodočnost bo t potrdila, njena preteklost in njena sedanja pa to dokazujeta.«

Maršal Pilsudski kot človek

O pokojnem maršalu Pilsudskem pripovedujejo, da je bil precej praznoveren. Posebno rad si je sam prerokoval iz kart in izrek o njem, da 17 dni polaga karte, da mu 18. dan pade iz neba v glavo kakšna slajna misel, ni brez podlage. Nekoč si je v stanovanju nekega svojega znanca položil karte in po kratkem pregledu kart je rekel: »Je že!« — Ko ga je pa prijatelj vprašal, kaj da »je že«, je odgovoril: »Karte kažejo, da bom diktator Poljske!«

Pri neki drugi priliki pa je rekel poljskemu politiku Grabskemu: »Neka ciganka mi je prerokovala, da bom prijelzdi na konju-belcu v Varšavo!«

Pilsudskijev najintimnejši svetovalec je bil pa neki svetlovidec (prerok).

Ko je Pilsudski odložil čast šefa generalnega štaba, se je umaknil tudi iz politike in je živel samo za svojo rodbino na gradu, ki so mu ga bili poklonili njegovi legijonarji Meseca decembra 1. 1925. pa je Pilsudski zahteval nenadoma od državnega predsednika Wojciechowskega odpust vojne ministra Sikorskega, ki je bil njegov osebni nasprotnik. Tej želji je predsednik ustregel. Naslednjega dne pa je prišlo pred Pilsudskijevo vilo 415 častnikov in general Orlicz je rekel: »Vedi, maršal, da nismo prišli na pomenek. Razen svojih src ti prinasamo tudi svoje sablje!«

Pet mesecev kasneje, 1. 1926., je sestavil novo vlado voditelj kmetijske stranke Vitoš (10. maja). 11. maja pa je objavil »Kurjer Poranny« pogovor s Pilsudskim, kjer je maršal nagnal Vitoša z »brezčastnim človekom« in s »prodano dušo«. Nato so uradno objavili, da bo proti Pilsudskemu vložena tožba. Že nekaj ur nato pa se je bližal Pilsudski Varšavi na čelu več konjeniških polkov. Predsednik Wojciechowski je moral napolniti svoj kader s 17 letnimi kadeti in invalidi. Na mostu Poniatowskega sta se srečala maršal in predsednik; na obeh bregovih pa so stali vojaki, strojnice in topovi. Sredi mosta sta se v navzočnosti časnikarskih poročevalcev pogovarjala tako-le:

Wojciechowski: »Jaz vam ukazujem, da se takoj umaknete s svojimi četami!«

Pilsudski: »Odstranite Vitoševo vlado, potem bomo pa govorili dalje!«

Wojciechowski: »Premislite, kaj delate!«

Pilsudski: »Sem že premislil. Jaz sem prvi maršal Poljske in naredim, kar hočem!«

Pilsudski se je nato vrnil k svojim četam. Boj se je začel. Po 3-dnevnem boju, 14. maja, so Pilsudskijeve čete naskočile belvedersko palačo in Wojciechowski je podal ostavko...

Laval v Varšavi

Francoska zunanji minister Laval se je na poti v Moskvo zadržal tudi v Varšavi. Na sliki vidimo Laval, ki se podpisuje v spominsko knjigo. Na levi je poljski zunanji minister polkovnik Beck.

Čudovite rešitve

Neki Amerikanec, ki je sam zbiral in si zapisoval čudne in čudežne dogodke, je objavil nedavno nekaj svojih zapiskov o čudežnih rešitvah v preteklem letu.

Malega Filipa, poldrugo leto starega dečka, je peljala njegova varuhinja v vozičku preko ceste. Otrok je ležal na mehkih blazinah. Pa je pridrvel avtomobil in trčil ob voziček, da je otrok z blazinami vred odletel daleč na sredo ceste. Zgodilo pa se je, da so najprej padle vse blazine na tla na en sam kup, na

kup blazin pa otrok, ki se je tam zadovoljno smejal.

V nekem mestu v Pennsylvaniji se je nekega dne zvečer kopal v svoji kopalnici gospod Philips. Ko se je prijetno zleknil v kopeli, pa se je steklena streha nad kopalnico vdrla in v kopalnico, ravno v kad, je padel mož iz tretjega nadstropja, ki se je čisto zadovoljen vadel v kad poleg gospoda Philipsa. Ko je tujec povedal, kaj se mu je zgodilo, sta se oba zadovoljno skupaj kopala.

V Los Angelesu pa se je neki mladenič smrtno zagledal v neko filmsko zvezdo.

»Zvezda« pa o njem ni hotela nič slišati in zato je fant sklenil umreti. V svoje stanovanje je odprl plin in je nato začel pisati pismo »zvezdi«, kjer ji sporoča, kaj je storil in zakaj. Ko je pismo končal, je pa v svoji zamišljenosti pozabil da je soba polna plina, in si je prižgal cigareto. Plin se je v sobi vnel in dve uri kasneje so mu v bolnišnici povedali, da ga je eksplozija vrgla iz sobe na hodnik, kjer so ga našli gasilci sicer nezvestnega, a popolnoma nepoškodovanega. Na fanta pa ta čudežna rešitev tako ugodno vplivala, da si je kasneje izbral — drugo zvezdo.

izkustvo doživele po šestkrat na dan, tako da so imele priložnosti dovolj, da spoznajo zanje nekoliko daljšo in neprijetnejšo, a varnejšo pot.

Učenjaka pa sta opazovala, da se živali skoraj 20 rodov niso nič naučile: vse so vedno tiščale na desno. Šele pri 21. rodu se je pokazala višja inteligenca. Ta rod je napravil sprva 32 napak, t. j. 32 krat so se šle živali ne desno, v vročino, potem so pa hodile vedno na levo. 27-ti rod je napravil samo še 17 napak, 29-ti rod 9 in 32-ti rod še 5.

Od 35-tega rodu dalje pa ni napravila nobena podgana nobeno napako več, ampak so vse vedno hodile kar naravnost na levo.

Dednost inteligence

Na vprašanje, če je mogoče, da vsakdanja izkustva živali poznejši rodovi živali podedujejo, sta hotela odgovoriti profesorja J. A. E. Crew v Edinburghu in William Mac Dougal v Oxfordu. Ta dva sta proučevala 15 vprašanje na 27 rodovih podgan pod natanko določenimi pogoji. Poskusi so trajali 19 let in nedavno sta objavila uspehe svojih raziskovanj.

Oba učenjaka sta napravila nišico iz stekla, kamor sta segnala podgane, ki sta jih opazovala, po šestkrat na dan. Steklena hišica je bila razdeljena v tri dele. Srednji del je bil napolnjen z vodo, od koder so mogle podgane na suho samo na levo ali na desno. Desna stran pa je bila bolj pristojna kot leva. Desna stran pa so ogrevale močne električne žarnice, tako da je vročina odganjala podgane zopet nazaj v vodo, če so šle na desno, da so morale vodo še enkrat preplaviti, če so hotle priti na levo stran, kjer je bila normalna temperatura. Živali so torej svoje

Šampanjec v Nemčiji

Nemčija mora biti jako bogata in srečna dežela. Tako bi človek rekel, če bere, koliko šampanjca popijejo v Nemčiji. L. 1934. so namreč popili v Nemčiji nič manj kakor 10 milijonov steklenic te žlahtne pijače, to je za 87 odstotkov več kakor l. 1932. Narodni socializem je torej potrošnje šampanjca močno dvignil, ne samo na številnih prireditvah »Führer«-jev, o katerih so vsi časopisi polni, ampak tudi z odpravo davka na šampanjec. Uradna poročila pa se hvalijo, kako koristna je tolika priljubljenost šampanjca za kmete. Še bolj koristna pa je odprava omenjenega davka za Hitlerjevega prijatelja g. Ribbentropa, ki je zet bogatega izdelovalca šampanjca.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda!«

Historična slika maršala Pilsudskega × v l. 1914., ki ga kaže kot poveljnika legionarjev, ki jih je vodil v boju proti Rusiji.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Dosedanja vsebina: Po neznatnih zapletljajih se dva bivša avstrijska častnika v Pragi snideta po prevratu. Nekdanji major Letz, ki ga teži vest zaradi mnogih vojnih grdobij, pobegne na Dunaj in tam malone pogine, Bernard Astenburg, nekdanji kadet, pa odide v pravnih zadevah na Slovaško, kjer je med vojno na lastno pest dal postreliti docela nedolžno družino.

»Dobro,« je rekel in prekinil zaslíševanje, »podrobnosti poveš polkovnemu poveljniku.«

Tako je prišel pred Letza, ki ga je dotlej poznal le od daleč.

Letz, takrat še stotnik, je bil tip imponirajočega vojaka, ki je s svojo vitko, visoko postavo, golavo, velikimi brki in naglo govorico spravljal mlajše častnike v strah. Vprašal je Astenburga rezko, ali ve, kaj si je nadrobil. »Ne zavedam se ničesar slabega,« je odgovoril Bernard. Letz se je namrdnil in rekel: »Dobro, gospod kadet, zdaj mi vse obširno opišeš.« Toda komaj je Bernard začel, ga je Letz prekinil in zapodil računskega podčastnika, ki je sedel s peresom v roki pri mali mizi. Ko sta bila sama, je rekel Letz: »Tako, zdaj spet lahko govoriš.« Ves čas, ko je Bernard opisoval ta dogodek, je poslušal molče.

»Idiot,« je dejal potem, »veš, kaj bi se zgodilo, če bi jaz po svoji dolžnosti napisal poročilo o tem, kar si mi pravkar pripovedoval?« Astenburg je ostrmel in zmajal z glavo. »Moral bi te dati v okove in te poslati k vojnemu sodišču,« mu je zagrmel Letz na uho. »S kako nedolžnim obrazom mi tu četrt ure čvaka! Kaj ne razumeš, da je bil to čisto navaden umor, kar si storil?«

25

Astenburg je hotel ugovarjati. »Jezik za zobe!« je zarjovel nanj Letz. »Zdaj imam besedo jaz in ti me boš poslušal prav tako tiho, kakor sem poslušal jaz tvoje čvekanje. Da, to je bil nesramen umor in na tem se nič ne izpremeni, čeprav si menda bik. Tudi bika lahko ustrelijo zaradi umora. To je na plat tvoje prigode. Je pa še druga. So okoliščnosti, ko se take stvari res ne tehtajo najstrožje. Menda razumeš, kaj hočem reči? Povem ti torej z lopato. Ti, ki si jih dal ustreliti, morda niso bili toliko vredni, da bi kdo dvigal hrup, in posebno ne toliko, da bi zavoljo njih uničili kariero nemškega častnika. Od tebe je bilo odvisno, da bi to tako presojali. Če bi bil ti prav opravi, bi nihče niti ne črnil. Toda ti si to izvršil tako, da si zašel v konflikt s predpisi in to je hujša plat te stvari. Nasilno si preprečil izvedbo povelja. Ti ljudje so bili na povelje višjega gospoda, kot je kak smrkvav gospod kadet, poslani v zaledje. Poddesetnik, ki jih je peljal, je imel izrečen ukaz, da jih odda brigadi. Ti pa si se predrznil preprečiti uradno izvedbo in si storil sam ter brez predpisanih obredov to, za kar je bil upravičen kvečjemu brigadni poveljnik, a še to samo tedaj, ako ni rednega vojnega sodišča. In ti si še menda domišljaš, da se za takšnole iniciativo podeljuje terezijanski red! Pravim ti torej razumljivo, da bi ti morda izpregledali, da si te ljudi kar na kratko odpravil, toda nikoli ti ne odpuste, da si storil silo povelju.«

Spet čisto nov odtенок v tem primeru. Bernardovi živci so bili močno napeti. Ali je bil to strah? Vojno sodišče za patriotičen čin! Naglo je izpregovoril:

»To je bila čisto dobra stvar. Ljudje so bili izdajalci. Vsa rodbina...«

Letz se mu je posmehoval:

»Seveda, če trdi to takle fantič, takle mlečnozobi kadet, bo že res...«

Astenburg je osupnil. Najbolj ga je presenečalo, da se ravno ti ljudje, od katerih je pričakoval, da ga

bodo razumeli, delajo, kakor da govori z njimi v nerazumljivem jeziku. Če je bil tak Zaričič... Ampak Letz! Vsak je o tem vedel! Je zinil naglo in, ker je bil razburjen, je nehote pretiraval silo glasu.

»Ne rjovi!« ga je sirovo nahrulil Letz. »Ne pozabi, kdo si ti in kdo sem jaz. Sicer pa vem tudi brez tebe, kaj je vsakdo vedel. Veš, kaj je vsak vedel? Če pomislim, zakaj si tiste ljudi prav za prav odpravil. Vsak je vedel samo to, da je umazan ovaduh nekaj šepetal vsem, kar jih je našel. Zdaj pa pazi: Kaj pa, če je storil to ovaduh samo zato, ker je bil jezen na tistega šolskega upravitelja?«

Bernard ga je debelo pogledal. Vidno je vztrepetal. Spet čisto nov odtенок. Kakšno jedro se končno izluščil iz vseh teh lupin? »Kakor vidim, ti je zmanjkalo besed,« je zlobno pripomnil Letz. »Kaj podobnega ti seveda ni moglo priti na misel pri tvojih velikih življenjskih izkušnostih. Človek, zakaj nisi tega odložil za eno uro! Velikih težav bi se bil rešil.«

»Ker sem bil pričan, da moram ravnati takoj,« je rekel Astenburg. »Ko smo prvič vkorakali v Volosjanko, je prejelo poveljstvo stotnije poročilo, da so bili ti ljudje, vsa rodbina, izvezemči hčerko, z Rusi ena roka. Poveljnik je dal ukaz, da jih privedejo preden. Toda po njih ni bilo ne duha ne sluha. Ušli so nam. Zakaj bi bili to storili, če bi bili imeli čisto vest?«

Letz je nekako posmehljivo zakolcal.

»Glejmo, glejmo,« je rekel zoprno. »To bi bil močan psihološki dokaz.«

»O tem dvomite?« je vprašal Astenburg naivno. »Toda oni so imeli razloge za to.«

»Te bi rad čul,« je pripomnil Letz in zajahal stol.

»Saj so bili vendar špijoni. To gotovo veste.«

Letz je pljunil:

»Ne gre za to, kaj vem jaz, ampak za to, kaj veš ti. Kaj veš o tem iz lastnega nazora. Za prepričanje te vendar ne vprašujem. Človek, ne gre za psihologijo, gre za sodišče.«